

ZIŅOJUMS PAR MAKSĀTSPĒJU UN FINANSIĀLO STĀVOKLI

2017

Saturs

Kopsavilkums

A. Darījumdarbība un rezultāti

- A.1 Darījumdarbība
- A.2 Riska parakstīšanas rezultāti
- A.3 Ieguldījumu rezultāti
- A.4 Citu darbību rezultāti
- A.5 Cita informācija

B. Pārvaldes sistēma

- B.1 Vispārīga informācija par pārvaldes sistēmu
- B.2 Atbilstības un piemērotības prasības
- B.3 Riska pārvaldības sistēma, tostarp riska un maksātspējas pašu novērtējums
- B.4 Iekšējās kontroles sistēma
- B.5 Iekšējā revīzijas funkcija
- B.6 Aktuāra funkcija
- B.7 Ārpakalpojumi
- B.8 Cita informācija

C. Riska profils

- C.1 Parakstīšanas risks
- C.2 Tirdzniecības risks
- C.3 Kredītrisks
- C.4 Likviditātes risks
- C.5 Operacionālais risks
- C.6 Cits būtisks risks
- C.7 Cita informācija

D. Vērtēšana maksātspējas vajadzībām

- D.1 Aktīvi
- D.2 Tehniskās rezerves
- D.3 Citas saistības
- D.4 Alternatīvas vērtēšanas metodes
- D.5 Cita informācija

E. Kapitālā pārvaldība

- E.1 Pašu kapitāls
- E.2 Maksātspējas kapitāla prasība un minimālā kapitāla prasība
- E.3 Uz ilgumu balstīta kapitāla vērtspapīru riska apakšmoduļa izmantošana maksātspējas kapitāla prasības aprēķinam
- E.4 Atšķirības starp standarta formulu un jebkādu izmantoto iekšējo moduli
- E.5 Neatbilstība minimālā kapitāla prasībai un neatbilstība maksātspējas kapitāla prasībai
- E.6 Cita informācija

Pielikumi

Kopsavilkums

Apdrošināšanas akciju sabiedrība BALTA (turpmāk tekstā arī „Sabiedrība”) ir Latvijas Republikā reģistrēts uzņēmums, kurš sniedz nedzīvības apdrošināšanas pakalpojumus. Uzņēmums iekļaujas PZU Grupā, kas ir sekmīgi funkcionējoša starptautiska apdrošināšanas grupa, un kuras galvenais akcionārs ir Polijas Valsts kase. Sabiedrība darbojas Latvijas Republikā un sniedz visaptverošu apdrošināšanas pakalpojumu klāstu, tajā skaitā, īpašuma apdrošināšanu, transportlīdzekļu apdrošināšanu, veselības apdrošināšanu, nelaimes gadījumu apdrošināšanu u.c.

Šī ziņojuma mērķis ir publiskot informāciju saskaņā ar Latvijas Republikas Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likumu, kā arī Eiropas Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/35, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksājspēja II). Sniegtā informācija ir saistīta ar Sabiedrības darbības rezultātiem, pārvaldes sistēmu, riska profilu, maksāspēju un kapitāla pārvaldību.

2017. gadā Sabiedrība ir saglabājusi vadošo pozīciju kā lielākā nedzīvības apdrošināšanas sabiedrība Latvijas tirgū attiecībā uz Latvijā parakstītajām bruto prēmijām. Ievērojamā biznesa izaugsme un saimnieciskās darbības efektivitātes uzlabojumi 2017. gadā ir palīdzējuši Sabiedrībai nodrošināt bruto parakstītās prēmijas EUR 88,9 miljonu apmērā un gūt kopējos visaptverošos ienākumus EUR 6,4 miljonu apmērā.

Sabiedrības izaugsme 2017. gadā atbilda Latvijas nedzīvības apdrošināšanas tirgus izaugsmei un tās tirgus daļa sastādīja 28%.

Sabiedrības finanšu rādītāji un koncentrēšanās uz klientu vajadzībām apvienojumā ar lielisku atpazīstamību ārējā un klientu līmenī Latvijā nodrošina BALTA vadošo vietu Latvijas apdrošināšanas tirgū un stabilu platformu turpmākai izaugsmei un attīstībai.

Sabiedrība īsteno piesardzīgu ieguldījumu stratēģiju, nodrošinot piekļuvi līdzekļiem īsā laika periodā, ņemot vērā likviditātes prasības un apdrošināšanas saistību veidu un laiku. Ieguldījumi galvenokārt ietver Eiropas Savienības (turpmāk ES) valstu valdības obligācijās un nodrošina līdzsvaru starp peļņas gūšanu un paaugstinātu tirgus risku novēršanu. Pārskata periodā procentu ienākumi pieauga par 31%.

Maksājspēja II vajadzībām Sabiedrība aktīvu un saistību vērtēšanu veic, izmantojot tirgum atbilstīgas vērtēšanas metodes, lai nodrošinātu, ka aktīvi un saistības tiek vērtētas tādā summā, par kādu aktīvus varētu apmainīt vai saistības nodot vai izpildīt darījumā starp informētām un ieinteresētām personām atbilstoši savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumiem. Saskaņā ar šo vērtēšanas principu, Maksājspēja II vajadzībām nemateriālie aktīvi no bilances tiek izslēgti, un tādas bilances pozīcijas kā ieguldījumi, tehniskās rezerves un ar tām saistītās atgūstamās summas no pārapdrošināšanas līgumiem, un citas pozīcijas atšķiras no finanšu pārskatos norādītajām summām.

Sabiedrība atzīst spēcīgas korporatīvās pārvaldības nozīmi un pēdējos gados ir veikusi būtiskas aktivitātes, lai stiprinātu pārvaldes sistēmu, tai skaitā iekšējās kontroles sistēmu. Sabiedrība izmanto „trīs aizsardzības līmeņu” pārvaldības modeli, kura mērķis ir nodrošināt to, ka riska pārvaldība ir efektīva, tiek pieņemti atbilstoši lēmumi un ieviesta un uzturēta labākā prakse. Sabiedrība nodrošina, ka visas personas, kuras vada Sabiedrību vai pārrauga būtiskās funkcijas, ir ar atbilstošu profesionālo kvalifikāciju, zināšanām un pieredzi, kā arī nevainojamu reputāciju. Sabiedrības pārvaldes sistēma, ņemot vērā Sabiedrībai raksturīgo risku veidu, apjomu un sarežģītību, tiek novērtēta kā atbilstoša un efektīva.

Sabiedrība ir nodrošinājusi ievērojamu finanšu stabilitātes līmeni – Maksājspēja II rādītājs 2017. gada 31. decembrī sastādīja 133%. Tā pamatā esošā EUR 29,20 miljonu pašu kapitāla un EUR 21,99 miljonu maksāspējas kapitāla prasības attiecība ievērojami pārsniedza Latvijas Republikas likumdošanā noteiktās prasības. Būtiskākie Sabiedrības identificētie riski 2017. gadā bija parakstīšanas risks, tirgus risks, kredītrisks un operacionālais risks, un visi šie riski pārskata periodā iekļāvās noteiktajos limitos. Sabiedrības kapitāla pārvaldības mērķis ir saglabāt pietiekamu pašu kapitāla apjomu, lai segtu maksāspējas kapitāla prasību un minimālo kapitāla prasību ar atbilstošu drošības rezervi. Sabiedrība veic regulāru maksāspējas rādītāja uzraudzību, kas ir daļa no Sabiedrības risku pārvaldības sistēmas un kapitāla pārvaldības sistēmas.

A Darījumdarbība un rezultāti

A.1 Darījumdarbība

Sabiedrība tika reģistrēta Rīgā, Latvijas Republikā 1992. gadā kā apdrošināšanas akciju sabiedrība. Sabiedrība ir nedzīvības apdrošināšanas uzņēmums, kas sniedz apdrošināšanas pakalpojumus, ieskaitot īpašuma apdrošināšanu, transportlīdzekļu apdrošināšanu, veselības, nelaimes gadījumu u.c. apdrošināšanu Latvijas Republikā.

Sabiedrības nosaukums:	Apdrošināšanas akciju sabiedrība BALTA
Sabiedrības juridiskā adrese:	Raunas iela 10, Rīga, LV-1039, Latvija
Tālrunis, fakss:	(+371) 6708 2333, (+371) 6708 2345
Nodokļu maksātāja kods:	LV40003049409
Sabiedrības uzraudzības iestāde:	Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK), Kungu iela 1, Rīga, LV-1050, Latvija
Uzraudzības iestāde, kas uzrauga grupu, kurā Sabiedrība ietilpst:	Finanšu uzraudzības komisija (Komisija Nadzoru Finansowego), Plac Powstańców Warszawy 1, 00-030, Varšava, Polija.
Vairākuma akcionārs:	POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SA, Polijas akciju sabiedrība (99.99%)
Neatkarīgais revidents:	KPMG Baltics, SIA Vesetas iela 7, Rīga, LV 1013, Latvija

Sabiedrības akcijas nav izlaistas publiskajā apgrozībā. Sabiedrība ietilpst POWSZECHNY ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SA grupā (PZU Grupa), kuras mātes sabiedrības akcijas tiek kotētas Varšavas fondu biržā, un kuras galvenais akcionārs ir Polijas valsts kase, kurai pieder 34,19% akciju. Uz ziņojuma sagatavošana brīdi PZU SA ir piešķirts Standard & Poor's kredītreitings A-(stabils).

Saskaņā ar Latvijas Apdrošinātāju asociācijas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas sniegtajiem tirgus datiem, kā arī apdrošināšanas sabiedrību publiskotajiem ceturkšņa ziņojumiem par 2017. gadu, BALTA ir saglabājusi vadošo pozīciju kā lielākā nedzīvības apdrošināšanas sabiedrība Latvijas tirgū attiecībā uz Latvijā parakstītajām bruto prēmijām. Ievērojamā biznesa izaugsme un saimnieciskās darbības efektivitātes uzlabojumi 2017. gadā ir palīdzējuši Sabiedrībai nodrošināt bruto parakstītās prēmijas EUR 88,9 miljonu apmērā un gūt kopējos visaptverošos ienākumus EUR 6,4 miljonu apmērā. Pastāvīgā rentabilitāte ir arī palīdzējusi saglabāt Sabiedrības finanšu stabilitāti – maksāspējas rādītājs 2017. gada beigās ievērojami pārsniedz Latvijas Republikas Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas likumā noteikto prasību.

Saskaņā ar Latvijas Apdrošinātāju asociācijas datiem 2017. gadā BALTA izaugsme atbilst Latvijas nedzīvības apdrošināšanas tirgus izaugsmei, palielinot bruto parakstīto prēmiju apjomu par 13 miljoniem eiro jeb 18%, salīdzinot ar 2016. gadu, kā rezultātā tirgus daļa sastādīja 28%. Izaugsme bija vērojama visos nozīmīgākajos Sabiedrības apdrošināšanas portfeļos – vairumam no tiem izaugsme bija virs tirgus līmeņa. 2017. gadā BALTA noslēdza vairākus jaunus sadarbības līgumus, tādējādi paplašinot apdrošināšanas sadarbības partneru tīklu.

Plašais apdrošināšanas produktu piedāvājums un koncentrēšanās uz klienta vajadzību izziņāšanu un apmierināšanu ir ļāvis BALTA saglabāt tirgus līderes pozīciju ne tikai vērtējot pēc apjoma, bet arī pēc atpazīstamības un sniedz tai spēcīgu pamatu turpmākai izaugsmei un attīstībai. Saskaņā ar LETA un SKDS 2017. gada neatkarīgo pētījumu par apdrošināšanas sabiedrībām Latvijā BALTA jau 15. gadu ir atzīta par godīgāko apdrošinātāju valsti. 2017. gadā reklāmas aģentūras DDB un žurnāla "Kapitāls" veiktajā neatkarīgajā pētījumā BALTA tika atzīta par Mīlētāko apdrošināšanas zīmolu Latvijā, savukārt Labklājības ministrija Sabiedrībai piešķīra statusu "Ģimenei draudzīgs komersants", turklāt 2017. gada Ilgtspējas indeksā (InCSR) Sabiedrība kvalificējās Zelta kategorijā – vienīgā apdrošināšanas sabiedrība Latvijā, kura saņēmusi tik augstu novērtējumu. Saskaņā ar „Aon Best Employers” aptaujas rezultātiem 2017. gadā BALTA trešo reizi tika atzīta par vienu no labākajiem darba devējiem Baltijā. Sabiedrības finanšu rādītāji un koncentrēšanās uz klientu vajadzībām apvienojumā ar lielisku atpazīstamību ārējā un klientu līmenī Latvijā nodrošina BALTA vadošo vietu Latvijas apdrošināšanas tirgū un stabilu platformu turpmākai izaugsmei un attīstībai.

A.2 Riska parakstīšanas rezultāti

Galvenais virzītājspēks 2017. gada nopelnīto prēmiju apjoma pieaugumam bija jaunu klientu un objektu apdrošināšana, kā arī apdrošināšanas pakalpojumu vispārējs cenu kāpums. Neskaitot kuģu, kravu un kredītu apdrošināšanu, gan monetāri, gan procentuāli nopelnīto prēmiju apjoma pieaugums bija novērojams visās produktu līnijās.

2017. gadā tika novērots atlīdzību prasību inflācijas pieaugums, tomēr kopējais atlīdzību īpatsvars palicis iepriekšējā gada līmenī. Tomēr jānorāda, ka bija arī produktu līnijas, kur 2017.gadā atlīdzību izmaksu īpatsvars palielinājās, kā piemēram, kredītu apdrošināšanas, finanšu risku apdrošināšanas un OCTA produktu līnijās.

Līdz ar to labāks apdrošināšanas darbības rezultāts 2017.gadā tika sasniegts pateicoties nemainīgam atlīdzību īpatsvaram, kā arī pateicoties Sabiedrības efektivitātes pieaugumam, kas rezultējās ar zemāku administratīvo izdevumu īpatsvaru, salīdzinot ar 2016.gadu.

Vairums apdrošināšanas līgumu (polišu) ir izsniegti klientiem Latvijā.

Tabulā 1, 2 un 3 norādītie dati ir sagatavoti saskaņā ar ES apstiprinātajiem Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (turpmāk tekstā SFPS). Tabula 1 atspoguļo Sabiedrības apdrošināšanas darbības rezultātu 2016. un 2017. gados, kamēr Tabulās 2 un 3 parādīts neto parakstīto prēmiju un neto izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību sadalījums pa apdrošināšanas produktu veidiem.

TABULA 1. APDROŠINĀŠANAS DARBĪBAS REZULTĀTA PĀRSKATS

EUR	2017	2016
APDROŠINĀŠANAS IENĀKUMI		
Neto nopelnītās prēmijas	79 434 149	69 629 987
Citi tehniskie ienākumi	359 245	354 046
APDROŠINĀŠANAS IENĀKUMI KOPĀ	79 793 394	69 984 033
APDROŠINĀŠANAS MAKSĀJUMI		
Neto piekritisās atlīdzību prasības	-48 105 683	-42 368 532
Neto darbības izdevumi	-25 267 211	-23 366 766
Citi tehniskie izdevumi	-466	-19 502
APDROŠINĀŠANAS IZDEVUMI KOPĀ	-73 373 360	-65 754 800
APDROŠINĀŠANAS DARBĪBAS REZULTĀTS	6 420 034	4 229 233

TABULA 2. NETO PARAKSTĪTĀS PRĒMIJAS

EUR	2017	2016
Nelaimes gadījumu apdrošināšana	2 616 882	1 855 779
Veselības apdrošināšana	16 072 157	14 097 920
Sauszemes transporta apdrošināšana	25 467 329	22 608 709
Kuģu apdrošināšana	27 868	28 835
Kravas apdrošināšana	874 928	882 235
Īpašuma apdrošināšana	18 428 186	17 154 972
Kredītu apdrošināšana	47 006	75 767
Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	3 490 145	3 254 459
Garantijas	1 100 863	739 695
Finanšu riski	326 269	253 734
Celojumu (palīdzības) apdrošināšana	2 858 712	2 430 589
OCTA	14 583 326	9 795 232
Kopā	85 893 671	73 177 926

TABULA 3. NETO IZMAKSĀTĀS APDROŠINĀŠANAS ATLĪDZĪBAS

EUR	2017	2016
Nelaimes gadījumu apdrošināšana	-698 858	-531 198
Veselības apdrošināšana	-10 179 110	-9 217 325
Sauszemes transporta apdrošināšana	-16 086 027	-14 339 263
Kuģu apdrošināšana	-34 248	-30 044
Kravas apdrošināšana	-286 224	-310 153
Īpašuma apdrošināšana	-8 494 557	-8 413 423
Kredītu apdrošināšana	-27 376	-16 634
Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	-1 422 196	-685 216
Garantijas	-140 367	-46 810
Finanšu riski	-479 122	-58 496
Ceļojumu (palīdzības) apdrošināšana	-651 079	-459 853
OCTA	-7 177 720	-7 158 183
Kopā	-45 676 884	-41 266 598

A.3 Ieguldījumu rezultāti

Sabiedrība īsteno konservatīvu ieguldījumu politiku, ievērojot Direktīvas 2009/138/EK 132. pantā minēto "piesardzības principu", kuras mērķis ir panākt līdzsvaru starp ieņēmumu gūšanu no ieguldījumu darbības un paaugstinātu tirgus risku novēršanu. Pārskata periodā lielākā daļa jeb vairāk kā 90% no kopējā ieguldījumu portfeļa sastādīja ieguldījumi fiksēta ienākuma vērtspapīros, kur ienākumus veido ieņēmumi no procentu likmēm. Salīdzinot ar iepriekšējo finanšu gadu, procentu ieņēmumi palielinājās par 31%, kā galvenais iemesls bija brīvo naudas līdzekļu investēšana valsts un korporatīvajās parādzīmēs. Detalizēta informācija attēlota Tabulās 4 un 5:

TABULA 4. IEŅĒMUMI UN IZMAKSAS NO IEGULDĪJUMU DARBĪBAS

EUR	2017	2016
Procentu ienākumi no finanšu ieguldījumiem	1 688 321	1 291 764
Neto peļņa / (zaudējumi) no finanšu aktīviem	-1 021 146	-447 308
Ieguldījumu pārvaldīšanas izdevumi	-170 390	-236 998

TABULA 5. PROCENTU IEŅĒMUMI SADALĪJUMĀ PA AKTĪVU KLASĒM

EUR	2017	2016
No finanšu aktīviem patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā: – Valsts parāda vērtspapīri – Korporatīvie parāda vērtspapīri – Ieguldījumu fondi	256 235 31 188 5 388	465 131 31 494 12 668
No līdz termiņa beigām turētiem finanšu ieguldījumiem: – Valsts parāda vērtspapīri – Korporatīvie parāda vērtspapīri	494 961 131 693	554 997 85 321
No pārdošanai pieejamiem finanšu ieguldījumiem: – Valsts parāda vērtspapīri – Korporatīvie parāda vērtspapīri – Ieguldījumu fondi	683 374 11 804 73 678	141 759 286 108
No aizdevumiem un debitoru parādiem: – Termiņnoguldījumi kredītiestādēs	-	-
	1 688 321	1 291 764

Tabula 6 atspoguļo vērtspapīru cenu amortizāciju un tirgus cenu izmaiņas pārskata periodā. Ar nolūku mazināt procentu likmju risku, pārskata gadā tika pārdoti finanšu ieguldījumi ar gariem termiņiem, kā rezultātā Sabiedrība guva ieņēmumus no šiem darījumiem.

TABULA 6. NETO ZAUDĒJUMI NO FINANŠU AKTĪVIEM

EUR	2017	2016
Valsts parāda vērtspapīri	-987 418	-646 407
Korporatīvie parāda vērtspapīri	-87 020	-62 122
Ieguldījumu fondi	53 292	261 221
	-1 021 146	-447 308
REALIZĒTĀ/ NEREALIZĒTĀ PEĻŅA/(ZAUDĒJUMI) NO FINANŠU AKTĪVIEM		
EUR	2016	2015
Realizētā peļņa / (zaudējumi):		
- Valsts parāda vērtspapīri	-18 715	-56 193
- Korporatīvie parāda vērtspapīri	-7 479	-
- Ieguldījumu fondi	-	182 712
Nerealizētā peļņa / (zaudējumi):		
- Valsts parāda vērtspapīri	-968 703	-590 214
- Korporatīvie parāda vērtspapīri	-79 541	-62 122
- Ieguldījumu fondi	53 292	78 509
	-1 021 146	-447 308

Tabula 7 atspoguļo, kā ieņēmumi un zaudējumi no ieguldījumu darbības tika atzīti pašu kapitālā.

TABULA 7. IZMAIŅAS PĀRDOŠANAI PIEEJAMO FINANŠU IEGULDĪJUMU PĀRVĒRTĒŠANAS REZERVĒ

	EUR
2016. GADA 31. DECEMBRĪ	49 539
Neto izmaiņas patiesajā vērtībā	475 669
Atliktā nodokļa ietekme	-71 351
Atliktā nodokļa atcelšana	80 093
2017. GADA 31. DECEMBRĪ	533 950

Sabiedrība nav veikusi ieguldījumus vērtspapīrošanā pārskata periodā.

A.4 Citu darbību rezultāti

Pārskata gadā Sabiedrībai neveidojās citi būtiski ienākumi vai izdevumi no darbībām, kas nebija saistītas ar apdrošināšanas darbību vai ieguldījumu izvietojumu.

A.5 Cita informācija

Visa būtiskā informācija par Sabiedrības darījumdarbību un rezultātiem ir atspoguļota A.1- A.4. sadaļās.

B Pārvaldes sistēma

B.1 Vispārīga informācija par pārvaldes sistēmu

Korporatīvā pārvaldība ir sistēma, kuras galvenais uzdevums ir Sabiedrības darbības vadīšana un darbības uzraudzība. Sabiedrības pārvaldes sistēma nodrošina izvirzīto īstermiņa un ilgtermiņa mērķu sasniegšanu, izmantojot efektīvu vadības kontroli.

Sabiedrības pārvaldes sistēma skaidri definē Sabiedrības organizatorisko struktūru, kā arī pienākumu, pilnvaru un atbildības sadalījumu. Sabiedrība ir izstrādājusi efektīvu iekšējās informācijas apmaiņas sistēmu, kā arī tiek nodrošināts regulārs un efektīvi funkcionējošs

pārvaldes sistēmas darbības pārraudzības process. Sabiedrības pārvaldes sistēma, ņemot vērā Sabiedrībai raksturīgo risku veidu, apjomu un sarežģītību, tiek novērtēta kā atbilstoša un efektīva.

Sabiedrības pārvaldes struktūru veido akcionāru sapulce, padome un valde. Padome ir Sabiedrības pārraudzības institūcija, kas pārstāv akcionāru intereses sapulču starplīkājā un likumā un statūtos noteiktajos ietvaros uzrauga valdes darbību. Padomes pienākumos, cita starpā, ietilpst ievēlēt un atsaukt valdes locekļus, uzraudzīt Sabiedrības darbību, lai tā atbilstu normatīvajiem aktiem, statūtiem un akcionāru sapulces lēmumiem, apstiprināt Sabiedrības gada budžetu un tā izmaiņas, lemt par darījumiem, kas ir padomes kompetencē saskaņā ar Sabiedrības iekšējiem noteikumiem un spēkā esošo likumdošanu, uzraudzīt Sabiedrības valdi iekšējās kontroles sistēmas izveides un tās efektīvas funkcionēšanas procesa ietvaros.

Sabiedrībā ir izveidota Audita komiteja, kura atbalsta padomi un darbojas atbilstoši Finanšu instrumentu tirgus likuma prasībām.

Valde sastāv no septiņiem valdes locekļiem, kurus ievēlē padome. Valdes locekļi vada Sabiedrību kopīgi. Valde risina visus jautājumus, kas saistīti ar Sabiedrības darbību un pieņem visus lēmumus, izņemot tos, kas ir padomes un akcionāru sapulces kompetencē. Valdes locekļu individuālie pienākumi ir noteikti katra konkrētā valdes locekļa pilnvarojuma līgumā.

Viens no Sabiedrības organizācijas veidošanas un darbības pamatprincipiem ir precīzs pienākumu un pamatfunkciju sadalījums. Pamatfunkcija ir administratīva veikspēja īstenot noteiktas pārvaldības sistēmas uzdevumus. Sabiedrības pārvaldes sistēma kā pamatfunkcijas definē risku pārvaldības funkciju, aktuāro funkciju, darbības atbilstības funkciju, iekšējā audita funkciju un finanšu pārvaldības funkciju.

Risku pārvaldības funkcija ietver šādus galvenos pienākumus:

- palīdzēt valdei un citām pamatfunkcijām efektīvi īstenot riska pārvaldības sistēmu;
- riska pārvaldības sistēmas uzraudzība;
- vispārējā riska profila uzraudzība Sabiedrībā kopumā;
- detalizēti izstrādātu pārskatu sniegšana par pakļautību riskiem un valdes konsultēšana par riska pārvaldības jautājumiem, tostarp saistībā ar tādiem stratēģiskiem jautājumiem kā korporatīvā stratēģija, uzņēmumu apvienošana un pārņemšana un lieli projekti un ieguldījumi;
- jaunu risku identificēšana un novērtēšana.

Aktuārā funkcija ietver šādus galvenos pienākumus:

- koordinēt un pārraudzīt tehnisko rezervju aprēķināšanu;
- nodrošināt tehnisko rezervju aprēķināšanai izmantoto metodoloģiju, modeļu un pieņēmumu piemērotību;
- novērtēt tehnisko rezervju aprēķināšanai izmantoto datu pietiekamību un kvalitāti;
- salīdzināt tehniskās rezerves vislabāko aplēsi ar pieredzi;
- informēt Sabiedrības valdi un padomi par tehnisko rezervju aprēķinu ticamību un atbilstību;
- izteikt viedokli par kopējo risku parakstīšanas politiku, izteikt viedokli par cedētās pārapsūdināšanas un retrocesijas izkārtojuma atbilstību.

Darbības atbilstības funkcija ietver šādus galvenos pienākumus:

- nodrošināt Sabiedrības darbības atbilstību Sabiedrībai saistošajos tiesību aktos noteiktajām prasībām;
- nodrošināt tādu procesu un procedūru ieviešanu Sabiedrībā, kas ļauj efektīvi pārvaldīt atbilstības risku;
- atbalstīt Sabiedrības pārvaldes institūciju locekļus un darbiniekus atbilstības jautājumos, nodrošinot apmācību un informācijas sniegšanu;
- veikt nepieciešamās darbības, lai mazinātu riskus, ka tiek nodarīts kaitējums Sabiedrības reputācijai, tādēļ, ka netiek ievēroti Sabiedrības iekšējie noteikumi, saistošie tiesību akti, ētikas normas;
- sagatavot ziņojumus, materiālus un informāciju par atbilstības riska vadību Sabiedrības valdei un padomei.

Iekšējā audita funkcija ietver šādus galvenos pienākumus:

- iekšējās kontroles sistēmas un citu Sabiedrības pārvaldes sistēmas elementu atbilstības novērtējuma veikšana vismaz reizi gadā;
- iekšējās kontroles sistēmas un citu Sabiedrības pārvaldes sistēmas elementu darbības efektivitātes novērtējuma veikšana vismaz reizi gadā;
- rakstveida ziņojumu sagatavošana vismaz reizi gadā Sabiedrības padomei un valdei par pārbaudes laikā konstatētajiem trūkumiem iekšējās kontroles sistēmā un citos Sabiedrības pārvaldes sistēmas elementos, kā arī ieteikumu sniegšana to uzlabošanai.

Finanšu pārvaldības funkcija ietver šādus galvenos pienākumus:

- finanšu plānošana un analīze;
- finanšu rezultātu ziņošana Sabiedrības valdei un padomei;
- maksājumu kontrole saskaņā ar apstiprināto budžetu;
- Sabiedrības gada budžeta projekta sagatavošana un iesniegšana valdei;
- Sabiedrības gada finanšu pārskata sagatavošana;
- finanšu operāciju kontrole.

Sabiedrība ir izveidojusi Komitejas, kuru uzdevums ir atbalstīt Valdi tās pienākumu veikšanā:

- Risku komiteja;
- Rezervju komiteja;
- Aktīvu pārvaldes komiteja;
- Tarifu komiteja;
- Noteikumu un metodiskā komiteja;
- Regresu komiteja;
- Pārmaiņu komiteja;
- Ētikas komiteja.

Būtiska Sabiedrības pārvaldes sistēmas sastāvdaļa ir Atalgojuma politika, kuras galvenie mērķi ir nodrošināt, ka Sabiedrības atalgojuma sistēma:

1. ir motivējoša darbiniekiem sasniegt viņiem uzstādītos individuālos mērķus;
2. ir atbilstoša darba tirgus apstākļiem;
3. veicina stabilu un efektīvu risku pārvaldību un nerosina pārmērīgu risku uzņemšanos;
4. ir saskaņā ar Sabiedrības noteikto riska pārvaldības stratēģiju, Sabiedrības riska profilu, riska pārvaldības praksi un Sabiedrības ilgtermiņa mērķiem un interesēm;
5. neapdraud Sabiedrības spēju nodrošināt adekvātu kapitāla apjomu, kas ir atbilstošs tirgus situācijai un spēkā esošajām prasībām;
6. nodrošina izvairīšanos no iespējamiem interešu konfliktiem;
7. ir caurspīdīga un to izprot visi darbinieki.

Atalgojums Sabiedrībā var sastāvēt no nemainīgās atalgojuma daļas un mainīgās atalgojuma daļas.

Mainīgajai un nemainīgajai atalgojuma daļai jābūt līdzsvarā, lai nodrošinātu, ka personas nav pārmērīgi atkarīgas no mainīgās darba algas daļas. Nosakot atalgojuma mainīgo daļu, tiek ņemti vērā finanšu un arī ne-finanšu kritēriji, ieskaitot, bet neaprobežojoties ar Sabiedrības finanšu rezultātiem, personas darba snieguma rezultātiem, personas rīcības atbilstību normatīvajām prasībām un riska pārvaldības noteikumiem savā atbildības sfērā.

Novērtējot sniegumu, kas ietekmē atalgojuma mainīgo daļu, tiek ņemta vērā Sabiedrības tagadējā un nākotnes risku ekspozīcija atbilstoši Sabiedrības risku profilam un kapitāla izmaksām.

Sabiedrības atalgojuma sistēmā netiek izmantotas papildus pensionēšanās un priekšlaicīgas pensionēšanās shēmas, kā arī netiek piedāvātas iespējas iegādāties uzņēmuma daļas.

Sabiedrība pārskata periodā nav veikusi būtiskus darījumus ar personām, kam ir nozīmīga ietekme uz Sabiedrību, un ar pārvaldes, vadības vai uzraudzības struktūras locekļiem pārskata periodā.

Sabiedrība pārskata periodā ir veikusi darījumus savas saimnieciskās darbības ietvaros ar mātes sabiedrību, kas bija saistīti ar subordinētā aizdevuma apkalpošanu un pārpadrošināšanas darījumiem.

B.2 Atbilstības un piemērotības prasības

Lai nodrošinātu Sabiedrības efektīvu darbību un tās atbilstību likumos noteiktai kārtībai, tiek noteikti Sabiedrības darbības nodrošināšanai svarīgākie amati un nepieciešamās prasības darbiniekiem, kas ieņem šos amatus.

Sabiedrībā ir izstrādāta un ieviesta Atbilstības un piemērotības politika un procedūra, kas nosaka pieredzes un izglītības prasības pretendentiem uz pamatfunkciju atbildīgo personu un pamatfunkcijas īpašnieku amatiem.

Atbilstības un piemērotības politika un procedūra nosaka sekojošus atbilstības kritērijus valdes un padomes locekļiem:

- izglītība;
- darba pieredze;
- kompetence finanšu sfērā;

- reputācija.

Novērtējuma rezultāti tiek nosūtīti FKTK informācijai un izvērtēšanai.

Papildus Sabiedrībā ir izstrādāti un ieviesti amata apraksti, kas nosaka gan amata veicamos pienākumus, gan prasības personām, kuras ieņem konkrētus amatus (izglītība, zināšanas, prasmes).

B.3 Riska pārvaldības sistēma, tostarp riska un maksātspējas pašu novērtējums

Sabiedrībā ir izveidota efektīva risku pārvaldības sistēma (turpmāk RPS), kas nodrošina savlaicīgu atsevišķo risku un savstarpēji saistīto risku, kuriem Sabiedrība ir pakļauta vai var tikt pakļauta, identificēšanu, mērīšanu, kontroli, pārvaldīšanu un ziņošanu par tiem. Sabiedrības Risku pārvaldības stratēģija apraksta RPS darbību un tās pamatprocesus. Tā ir integrēta Sabiedrības organizatoriskā struktūrā un lēmumu pieņemšanas procesos, un tiek attiecināta uz visām Sabiedrības struktūrvienībām. RPS atbalsta Sabiedrības iekšējo kontroles sistēmu un pārvaldes sistēmu.

Sabiedrības stratēģija nodrošina visaptverošu, saskaņotu un efektīvu RPS, kas atspoguļo Sabiedrības darbības veidus, to apjomu un Sabiedrības darbībai raksturīgo risku sarežģītību. RPS ir saskaņota ar PZU Grupas risku pārvaldības mērķiem un prasībām.

Risku pārvaldības stratēģija ir veidota, lai atbalstītu Sabiedrības padomi, valdi, struktūrvienību vadītājus un citus darbiniekus efektīvas RPS darbībā. Risku pārvaldības stratēģija ir veidota, lai:

- definētu kārtību, kādā tiek veikta risku identificēšana, mērīšana un novērtēšana, uzraudzība un kontrole, ziņošana, kā arī veikti pārvaldības pasākumi risku mazināšanā un ierobežošanā;
- noteiktu pieļaujamo risku struktūru, ko Sabiedrība ir gatava uzņemties, lai īstenotu savus uzņēmējdarbības mērķus, kas ietver:
  - risku apetīte - pieļaujamais riska līmenis ko Sabiedrība ir gatava uzņemties, lai īstenotu savus uzņēmējdarbības mērķus;
  - riska profils - atspoguļo risku apetītes būtisko risku kategoriju apmērus un limitus. Sabiedrības riska profils tiek regulāri kontrolēts. Katru būtisko risku kategoriju pārvalda saskaņā ar attiecīgā riska pārvaldības politiku, kas nosaka būtiskākās prasības uz attiecīgo risku identifikāciju, mērīšanu, kontroli, pārvaldīšanu un ziņošanu;
  - riska tolerances limits - atspoguļo katra būtiskā riska apakšmoduļu maksimālo kopējo apmēru, ko Sabiedrība vēlas vai var uzņemties, kamēr īsteno savus uzņēmējdarbības mērķus;
  - kvalitatīvie un kvantitatīvie risku novērtēšanas kritēriji, kā arī galvenie risku indikatori.
- novērstu pārmērīgu risku uzņemšanos, kas var apdraudēt Sabiedrības finansiālo stabilitāti;
- noteiktu darbinieku lomu un atbildību efektīvas RPS izveidē un tās darbības uzturēšanā;
- nodrošinātu mātes sabiedrību ar precīzu, efektīvu un atbilstošu RPS novērtēšanu.

RPS ir organizēta trijos aizsardzības līmeņos, skat. Tabulu 8. Skaidra darbinieku atbildības nodalīšana katrā no trijiem aizsardzības līmeņiem ir svarīgs priekšnosacījums interešu konflikta mazināšanai, kā arī efektīvu kontroles pasākumu nodrošināšanai.

TABULA 8. RISKU PĀRVALDĪBAS SISTĒMA

Padome		
Valde		
Komitejas		
Pirmais aizsardzības līmenis	Otrais aizsardzības līmenis	Trešais aizsardzības līmenis
Risku īpašnieks un risku pārvaldība	Pārrauga risku pārvaldību un atbilstību	Neatkarīgs apliecinājums (assurance)
- Risku pārvaldība ikdienā - Regulāras kontroles darbības - Ierosinājumi, lai pilnveidotu pašreizējos un attīstītu jaunus kontroles mehānismus	- Risku pārvaldības struktūras un sistēmas izveide - Uzrauga kopējo risku situāciju un ārējos apstākļus - Atbalsta Pirmo aizsardzības līmeni - Tieša piekļuve Sabiedrības valdei	- Pārrauga procesu darbību - Tieša piekļuve Sabiedrības valdei un padomei
Visas Sabiedrības struktūrvienības, kas nav Otrajā aizsardzības līmenī	Risku pārvaldības funkcija, Darbības atbilstības funkcija, Aktuārā funkcija, Finanšu pārvaldības funkcija	Iekšējā audita funkcija

- Padome – pārrauga RPS un pārskata tās atbilstību un efektivitāti, apstiprina Risku pārvaldības stratēģiju un risku apetīti.
- Valde – organizē RPS un nodrošina tās darbību caur risku pārvaldības politiku, risku apetītes, risku profila, risku tolerances apstiprināšanu;

- Komitejas – izveidotas, lai pildītu dažādas risku pārvaldības funkcijas attiecīgajās risku jomās, ieskaitot risku mazināšanas darbības atbilstoši apstiprinātajam risku apetītes līmenim vai saņemtajiem ieteikumiem;
- Risku pārvaldības aktivitātes ir sadalītas starp trīs aizsardzības līmeņiem:
  - Pirmais aizsardzības līmenis – pastāvīga risku pārvaldība Sabiedrības operacionālajā darbībā un ikdienas lēmumu pieņemšanā. Sabiedrības vadība ir atbildīga par risku apzināšanu un risku pārvaldības ievērošanu savās atbildības jomās, iedibinot efektīvu pārvaldības sistēmu. Sabiedrības vadība atbild par visiem savas atbildības sfēras riskiem, to identificēšanu, uzraudzību un regulāru kontroļu veikšanu, kā arī biznesa plāna izpildi atbilstoši apstiprinātajai risku apetītei;
  - Otrais aizsardzības līmenis ietver risku pārvaldības uzraudzību, ko veic risku pārvaldības funkcija, aktuārā funkcija, darbības atbilstības funkcija un finanšu pārvaldības funkcija. Risku pārvaldības funkcija ir atbildīga par RPS izstrādi un uzturēšanu, nodrošinot, ka visi riski ir atbilstoši uzraudzīti no pirmā aizsardzības līmeņa puses- to ikdienas darbā, gan arī lēmumu pieņemšanā, kā arī sniedz perspektīvo novērtējumu par riska profilu. Attiecīgās funkcijas sniedz atgriezenisko saiti Sabiedrības valdei un vai attiecīgajām komitejām par risku pārvaldības sistēmas efektivitāti un ievērošanu no pirmā aizsardzības līmeņa puses.
  - Trešais aizsardzības līmenis – iekšējā audita funkcija, kura nodrošina neatkarīgu auditu par RPS elementiem un par kontroli Sabiedrības darbībā.

Risku pārvaldības stratēģija aptver riskus, kuriem tiek piemērota maksātspējas kapitāla prasība (MKP), kā arī riskus, kuriem MKP netiek piemērota. Šajā sakarā ir noteiktas divas risku kategorijas grupas:

- I risku kategorijas grupa: ietver tos riskus, kuri ir segti ar pašu kapitālu (maksātspējas kapitāla prasība) un tiek klasificēti kā būtiski riski. Pie šādas risku grupas pieder:
  - parakstīšanas (apdrošināšanas) risks;
  - tirgus risks;
  - kredītrisks (darījumu partneru saistību nepildīšanas risks);
  - operacionālais risks.
- II risku kategorijas grupa: ietver visus pārējos riskus, kuri nav klasificēti zem I risku kategorijas grupas. Risku mērīšanas un novērtēšanas procesā attiecīgie riski var tikt klasificēti kā būtiski vai nebūtiski riski. Kā II risku kategorijas grupai piederošu Sabiedrība ir identificējusi sekojošus riskus:
  - atbilstības risks;
  - likviditātes risks;
  - reputācijas risks;
  - stratēģiskais risks.

Risku mērīšanas un novērtēšanas rezultātā II kategorijas riski pārskata periodā tika klasificēti kā nebūtiski riski.

Regulāri (vismaz reizi ceturksnī) risku apetīte, risku profils un risku tolerances limiti, kā arī kvantitatīvie un kvalitatīvie rādītāji un risku indikatori tiek iesniegti Risku komitejā apspriešanai un izvērtēšanai.

Riska un maksātspējas pašu novērtējums (RMPN) ir būtiska RPS sastāvdaļa. Riska un maksātspējas pašu novērtējuma ziņojums ir periodisks pārskats, ko apstiprina Sabiedrības valde un kas tiek iesniegts Sabiedrības padomei un uzraudzības iestādei. RMPN ziņojums tiek sagatavots regulāri, vismaz reizi gadā, vai tad, kad notiek būtiskas izmaiņas Sabiedrības riska profilā, ko izraisījušas izmaiņas iekšējā darbībā vai uzņēmējdarbības vidē.

Šī novērtējuma ietvaros tiek apkopota informācija par visiem identificētajiem riskiem, ar ko Sabiedrība saskaras, un atspoguļo atbilstošus kontroles pasākumus pārvaldes sistēmā un RPS gan Sabiedrības, gan arī Grupas līmenī. RMPN mērķis ir nodrošināt, ka Sabiedrībai pastāvīgi ir pieejams atbilstošs kapitāla daudzums, lai tā varētu nodrošināt izvēlēto Sabiedrības stratēģiju un segt zaudējumus, kuriem Sabiedrība ir vai var tikt pakļauta, risku iestāšanās gadījumā.

RMPN procesā ir iesaistīti sekojoši dalībnieki:

- Padome pārrauga RMPN novērtēšanas procesu un izvērtē šī procesa atbilstību un efektivitāti saskaņā ar Sabiedrības statūtiem un Padomes nolikumu;
- Valde ir atbildīga par RMPN procesa organizāciju un efektīvas funkcionēšanas nodrošināšanu un RMPN ziņojuma apstiprināšanu;
- Valdes locekļi uzrauga aktuāro funkciju, finanšu pārvaldības funkciju, risku pārvaldības funkciju, darbības atbilstības funkciju un atbildīgo struktūrvienību aktivitātes, kas saistītas ar RMPN novērtēšanas procesu;
- Aktuārā funkcija, finanšu pārvaldības funkcija, risku pārvaldības funkcija un darbības atbilstības funkcija un atbildīgās struktūrvienības izpilda savus pienākumus saskaņā ar RMPN politiku.

Kā daļu no RMPN, Sabiedrība veic ikgadējo stresa testēšanu saskaņā ar Latvijas Republikas Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas likuma 55. pantu. Stresa testēšana tiek veikta ar mērķi apzināt un novērtēt dažādus ekstrēmus, bet iespējamus nelabvēlīgus scenārijus, tirgus apstākļu jutīgumu, vai izmaiņas ar iespējamu ietekmi uz Sabiedrības spēju pilnībā izpildīt apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas saistības un nodrošināt tās finansiālo operāciju stabilitāti.

Sabiedrības riska pašu novērtējums rāda, ka visi Sabiedrībā identificētie būtiskie riski ir ietverti MKP standarta formulas aprēķinos. Sabiedrības vērtējumā MKP standarta formula ir konservatīvs risku mērs un ir piemērota, lai aprēķinātu Sabiedrības vispārējās maksātspējas vajadzības.

2017. gada RMPN ziņojums apstiprināja, ka Sabiedrība ir ar augstu kapitalizācijas līmeni un atbilstošu riska profila pārvaldības sistēmu, kuras ietvaros riski tiek pastāvīgi identificēti un atbilstoši pārvaldīti. Tika konstatēts, ka RPS un tās iekšējās kontroles mehānismi ir efektīvi un piemēroti Sabiedrības riska profilam. Individuālo risku līmenis tika novērtēts kā stabils un pieņemams gan 2017. gadā, gan arī nākamo trīs gadu periodā. Stresa testēšanas rezultāti apliecināja, ka Sabiedrība var sekmīgi turpināt darbību jebkura novērtētā scenārija gadījumā.

B.4 Iekšējās kontroles sistēma

Iekšējās kontroles sistēmas pamatprincipus Sabiedrībā regulē un nosaka Iekšējās kontroles sistēmas noteikumi, kā arī Iekšējās kontroles sistēmas procedūra. Ar iepriekš minētajiem noteikumiem un procedūru Sabiedrība veicina atbilstošas iekšējās kontroles ievērošanu, nodrošinot, ka visi darbinieki ir informēti par savu lomu iekšējās kontroles sistēmas ietvaros un nodrošina, ka kontroles pasākumi ir samērīgi ar riskiem, kas izriet no to darbības un procesiem.

Iekšējās kontroles sistēmas noteikumi nosaka Sabiedrības iekšējās kontroles sistēmas funkcionēšanu, kas atbalsta RPS ar mērķi nodrošināt savlaicīgu atsevišķo risku un savstarpēji saistīto risku, kuriem Sabiedrība ir pakļauta vai var tikt pakļauta, identificēšanu, mērīšanu, kontroli, pārvaldīšanu. Iekšējās kontroles sistēmas procedūra nosaka darbības efektīvas iekšējās kontroles sistēmas funkcionēšanai, kā arī nosaka Sabiedrības struktūrvienību lomu kontroles mehānismu darbības uzturēšanai. Iekšējās kontroles sistēmas procedūras mērķis ir nodrošināt, lai visas atbildīgās personas darbojas un rīkojas saskaņā ar Sabiedrības vispārējo uzņēmējdarbības stratēģiju un saskaņā ar spēkā esošajiem iekšējiem un ārējiem tiesību aktiem.

Sabiedrība ir izveidojusi darbības atbilstības funkciju, kuras galvenais uzdevums ir darbības atbilstības riska, tajā skaitā interešu konflikta novēršanas, vadība. Darbības atbilstības funkcija ir integrēta RPS otrajā aizsardzības līmenī, skat. Tabulu 8. Darbības atbilstības funkcija ir noteikta kā pamatfunkcija un tās galvenie pienākumi norādīti šī ziņojuma B.1.sadaļā.

B.5 Iekšējā revīzijas funkcija

Iekšējās revīzijas jeb iekšējā audita funkcijas izveides pamatprincipi un uzdevumi ir noteikti Iekšējā audita politikā, kuru ir apstiprinājusi Sabiedrības padome. Saskaņā ar Iekšējā audita politiku iekšējā audita funkcija veic neatkarīgu risku novērtējumu, visu biznesa nodaļu, produktu, sistēmu, biznesa procesu un risku vadības procesu pārbaudi. Tās regularitāte ir atkarīga no identificētajiem riskiem, to nozīmīguma un ietekmes, kā arī no kontroļu efektivitātes attiecīgo risku mazināšanai. Iekšējā audita funkcijas galvenie pienākumi norādīti šī ziņojuma B.1.sadaļā, kā arī starp iekšējā audita funkcijas pamatuzdevumiem ir audita plāna ar veicamajiem darbiem izveide, izpilde un uzturēšana. Audita uzdevumi tiek plānoti, balstoties uz risku izvērtējumu. Auditi tiek veikti saskaņā ar Sabiedrības padomes apstiprināto ikgadējo audita plānu. Iekšējā audita funkcija sagatavo rakstisku audita ziņojumu ar ieteikumiem pēc katra audita uzdevuma un seko līdzī Sabiedrības valdes apstiprināto darbību atklāto trūkumu novēršanai izpildei. Iekšējā audita funkcija var veikt papildus auditus, kuri nav iekļauti apstiprinātajā audita plānā. Iekšējā audita funkcija darbojas saskaņā ar Starptautiskajiem audita standartiem un Ētikas kodeksu.

Iekšējā audita funkcija sagatavo regulāras atskaites par veiktajiem audita uzdevumiem un iesniedz tās Sabiedrības padomei un valdei.

Iekšējais audits ir neatkarīga un objektīva funkcija, kas ir izveidota, lai radītu pievienoto vērtību un uzlabotu Sabiedrības darbību. Iekšējā audita darbinieki nav iesaistīti citu Sabiedrības funkciju izpildē.

Iekšējā audita funkcijas neatkarība tiek nodrošināta, balstoties uz šādiem principiem:

- Iekšējā audita nodaļas vadītājs un auditori ir tieši pakļauti Sabiedrības padomei;
- padome apstiprina Iekšējā audita nodaļas vadītāja atlasi, pieņemšanu un atbrīvošanu no darba pienākumiem;
- padome apstiprina iekšējā audita gada plānu;
- Iekšējā audita funkcija iesniedz atskaites padomei un informē Sabiedrības valdes locekļus par audita plāna un sniegto ieteikumu ieviešanu;
- Iekšējā audita nodaļas vadītājam un auditoriem ir tiesības tieši sazināties ar padomes priekšsēdētāju un piedalīties visās Sabiedrības vadības un padomes sēdēs;

- Iekšējā audita nodaļas vadītājam un auditoriem ir tiesības noteikt audita uzdevumu apjomu objektīvi un neatkarīgi, kā arī ziņot par audita rezultātiem bez ietekmes uz tiem.

B.6 Aktuārā funkcija

Sabiedrība nodrošina aktuārās funkcijas darbību, kuras galvenais uzdevums ir visu ar tehnisko rezervju aprēķināšanu saistīto procesu nodrošināšana, un tā tiek iesaistīta arī riska pārvaldības un kapitāla pārvaldības procesos. Aktuārās funkcijas uzdevumu veikšanu Sabiedrībā nodrošina Aktuāru pārvalde, un aktuārās funkcijas īpašnieka pienākumus pilda Aktuāru pārvaldes vadītājs. Sabiedrības Finanšu direktors ir funkcionāli atbildīgs par aktuārās funkcijas organizāciju un efektīvu funkcionēšanu. Aktuārā funkcija atskaitās Sabiedrības valdei, kurai ir galīgā atbildība, un vajadzības gadījumā savu uzdevumu izpildē sadarbojas ar citām Sabiedrības funkcijām. Aktuārā funkcija vismaz reizi gadā sagatavo ziņojumu Sabiedrības valdei un padomei, norādot veiktos būtiskos uzdevumus un to rezultātus, kā arī norādot visus atklātos trūkumus un sniedzot ieteikumus atklāto trūkumu novēršanai.

Aktuārās funkcijas galvenie pienākumi norādīti šī ziņojuma B.1.sadaļā.

Aktuārās funkcijas uzdevumi risku pārvaldības jomā ir:

- nodrošināt risku pārvaldības darbības identificētiem tehnisko rezervju nenoteiktības riskiem saskaņā ar Risku komitejas lēmumu;
- sagatavot tehnisko rezervju un citus datus Sabiedrības RMPN veikšanai;
- sniegt viedokli par Sabiedrības pastāvīgu turpmāko atbilstību prasībām attiecībā uz tehnisko rezervju aprēķinu un noteikt iespējamus riskus, kas izriet no ar šo aprēķinu saistītas nenoteiktības;
- izveidot un uzturēt aprēķina rīkus vispārējo maksātspējas vajadzību novērtēšanai, pašu kapitāla pietiekamības novērtēšanai, stresa testēšanai;
- atbalstīt Risku un atbilstības departamentu, piedaloties maksātspējas pašu novērtējumā, pašu kapitāla pietiekamības novērtējumā un Sabiedrības riska profila atšķirību no pieņēmumiem, kas izmantoti MKP aprēķināšanā, novērtējumā.

Lai nodrošinātu efektīvu tehnisko rezervju pārvaldību, Sabiedrībā ir izveidota Rezervju komiteja. Sabiedrības valde ir pilnvarojusi komiteju pārraudzīt un pārvaldīt visus aspektus saistībā ar tehnisko rezervju risku. Komitejai ir otrā aizsardzības līmeņa loma Sabiedrības risku pārvaldības sistēmā, atbalstot aktuāro funkciju un ierobežojot potenciālos interešu konfliktus aktuārās funkcijas ietvaros. Galvenie Rezervju komitejas mērķi ir pārraudzīt rezervēšanas procesus un to pārvaldi, apstiprināt tehniskās rezerves finanšu pārskatu un uzraudzības pārskatu (Maksātspēja II) sagatavošanas vajadzībām, uzraudzīt riskus un nenoteiktības saistībā ar tehnisko rezervju aprēķināšanu. Rezervju komiteja sniedz ieteikumus Sabiedrības valdei un citām Sabiedrībā izveidotām komitejām.

B.7 Ārpakalpojumi

Lai nodrošinātu, ka Sabiedrības funkciju vai darbību ārpalpojumi tiek veikti efektīvi, ievērojot spēkā esošos tiesību aktus, Sabiedrība definē prasības attiecībā uz pakalpojuma sniedzēju, noslēdzamo rakstisko vienošanos un pastāvīgo pakalpojumu sniedzēja pārbaudi.

Sabiedrības Ārpakalpojumu politika nosaka iekšējo kārtību, kādā tiek pieņemti lēmumi par kritisku un svarīgu operacionālo funkciju vai darbību nodošanu ārpalpojuma, ārpalpojumu līguma saturu un tā uzraudzību. Saskaņā ar Ārpakalpojumu politiku, Sabiedrība novērtē pakalpojumu sniedzēju, ar kuru ārpalpojumu līgums tiks slēgts. Jebkurus lēmumus saistībā ar ārpalpojumu līgumu pieņem Sabiedrības valde.

Ārpakalpojumu līgumam jāietver kvalitātes prasības, Sabiedrības tiesības pastāvīgi uzraudzīt un kontrolēt ārpalpojuma sniegšanas kvalitāti, aizsargājot apdrošinājuma ņēmēju un apdrošināto intereses, tiesības Sabiedrībai dot ārpalpojumu sniedzējam obligāti izpildāmus norādījumus jautājumos, kas saistīti ar ārpalpojuma godprātīgu, kvalitatīvu, savlaicīgu un tiesību aktiem atbilstošu izpildi, ārpalpojumu sniedzēja pienākumu nodrošināt Sabiedrībai un FKTK iespēju veikt ārpalpojuma sniegšanas kvalitātes un atbilstības pastāvīgu uzraudzību.

Ja pakalpojuma sniedzējs nenodrošina pakalpojuma kvalitāti vai citas līguma prasības, vai arī pakalpojuma sniedzēja darbībā ir būtiski trūkumi, kas apdraud vai var apdraudēt Sabiedrības saistību un pienākumu izpildi, ārpalpojumu līgums tiek izbeigts.

Pārskata periodā Sabiedrība bija nodevusi ārpalpojumu sniedzējiem šādas darbības:

- ieguldījumu portfeļa pārvaldība;
- IT infrastruktūras uzturēšana.

Ārpakalpojumu sniedzēji atrodas Latvijas Republikas un Lietuvas Republikas jurisdikcijās.

B.8 Cita informācija

Visa būtiskā informācija par Sabiedrības pārvaldes sistēmu ir atspoguļota sadaļās B.1 – B.7.

C Riska profils

C.1 Parakstīšanas risks

Parakstīšanas risks ir risks, kuram Sabiedrība tiek pakļauta, veicot apdrošināšanas operācijas. Tas pieder pie I risku kategorijas grupas, kas nozīmē, ka attiecīgais risks ir segts ar pašu kapitālu.

Parakstīšanas risks ietver:

- nedzīvības apdrošināšanas parakstīšanas risku - risku, kas izriet no nedzīvības apdrošināšanas saistībām;
- veselības apdrošināšanas parakstīšanas risku - risku, kas izriet no veselības apdrošināšanas saistībām;
- dzīvības apdrošināšanas parakstīšanas risku - risku, kas izriet no dzīvības apdrošināšanas saistībām. Sabiedrība nesniedz dzīvības apdrošināšanas pakalpojumus, bet tai ir dzīvības apdrošināšanas saistības, kas izriet no OCTA atlīdzībām, un kas detalizētāk aprakstītas šī ziņojuma D.2 sadaļā.

Sabiedrība mēra un novērtē parakstīšanas risku, izmantojot šādas riska novērtēšanas metodes:

- Riska profils un risku tolerances limiti, kas tiek izteikti kā katras parakstīšanas riska apakšmoduļa MKP līmeņa noteikšana, kas aprēķināta saskaņā ar Maksātspēja II standarta formulu;
- Kvalitatīvie un kvantitatīvie kritēriji un risku indikatori saskaņā ar riska pārvaldības politiku.

Sabiedrības pakļautība parakstīšanas riskam atspoguļota šī ziņojuma 1. Pielikumā "S.25.01.21".

Galvenais parakstīšanas risku ietekmējošais faktors pārskata periodā bija Sabiedrības biznesa apjoma izaugsme. Būtiskas izmaiņas risku struktūrā pārskata periodā nav notikušas.

Vairums apdrošināšanas līgumu (polišu) ir izsniegti klientiem Latvijā, un apdrošināto risku teritoriālais izvietojums ir galvenokārt Latvija. Izvērtējot apdrošināšanas portfeļa diversifikāciju (produktu, klientu un ģeogrāfiskā izvietojuma griezumā), nav konstatēta būtiska riska koncentrācija kādā noteiktā segmentā.

Parakstīšanas risks tiek identificēts, pamatojoties, uz:

- vispārējo apdrošināšanas noteikumu un nosacījumu analīzi saistībā ar parakstīšanas risku, un to atbilstību tiesību aktiem;
- produktu izmaiņu verifikāciju un apstiprināšanu;
- riska novērtējumu saistībā ar līdzīgiem esošiem produktiem;
- esošo produktu uzraudzību;
- atbilstošo Sabiedrības politiku prasībām;
- informāciju, kas iegūta no operacionālā riska pārskatiem vai citos pārskatos iegūtajiem datiem, ko sniedzis pirmais un otrais aizsardzības līmenis.

Parakstīšanas riska pārvaldības instrumenti ir:

- MKP standarta formulas apdrošināšanas riska moduļu un apakšmoduļu limiti, kas noteikti Risku pārvaldības stratēģijā;
- apdrošināšanas produktu risku parakstīšanas stratēģijas. Tās ir vadlīnijas, kas paredz Sabiedrības stratēģiju, veicot apdrošināšanas operācijas, tajā skaitā nosaka klientu segmentāciju, vēlamos apdrošināšanas portfeļa komponentus, sasniedzamos finanšu mērķus;
- individuāli limiti un pilnvarojumi darbiniekiem, kas nodarbojas ar apdrošināšanas risku parakstīšanu un apdrošināšanas atlīdzību noregulēšanu. Iekšējais rīkojums nosaka darbiniekus un regulē to tiesības, kas ir pilnvaroti uzņemties saistības Sabiedrības vārdā;
- tehnisko zināšanu līmeņa paaugstināšana. Sabiedrībā izveidota apmācību sistēma, kas palīdz regulāri paaugstināt darbinieku tehnisko zināšanu līmeni, tādējādi samazinot risku.

Pārāpdrošināšana ir svarīgs kapitāla pārvaldības instruments. Tā palīdz Sabiedrībai kontrolēt un ierobežot parakstīšanas riska ekspozīciju tā, lai viens apdrošināšanas gadījums vai atsevišķu apdrošināšanas risku kumulācija negatīvi neietekmētu Sabiedrības maksātspēju. Pārāpdrošināšanas vadības principi tiek definēti Pārāpdrošināšanas politikā.

Pārāpdrošināšanas politika nosaka:

- atbildīgo struktūrvienību uzdevumus un pienākumus Sabiedrībā attiecībā uz pārāpdrošināšanu;
- sadarbības kārtību ar pārāpdrošinātājiem un pārāpdrošināšanas brokeriem;

- lēmumu pieņemšanas kārtību attiecībā uz obligāto un fakultatīvo pārapsūtināšanu.

Parakstīšanas risku stresa testēšanā 2017.gada RMPN ietvaros tika iekļauti 7 scenāriji, kas tika izstrādāti, izmantojot viena faktora vai divu faktoru scenāriju metodi. MKP nodrošinājums ar pašu kapitālu ir pietiekams un pieņemams atbilstoši riska apetītei visos izmantotajos scenārijos – pat visnelabvēlīgākajos scenārijos maksāspējas koeficients nesamazinās zem līmeņa, lai nodrošinātu to, ka Sabiedrība var izpildīt savas saistības pret apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem nākamā 12 mēnešu laikā ar 99,5% iespējamību, kas ierobežo iespēju nonākt finansiālā krīzē mazāk nekā vienreiz 200 gados.

C.2 Tirgus risks

Tirgus risks ir zaudējumu vai negatīvu pārmaiņu risks finanšu stāvoklī, kas tieši vai netieši rodas aktīvu, pasīvu un finanšu instrumentu tirgus cenu līmeņa svārstību un nepastāvības rezultātā. Tas pieder pie I risku kategorijas grupas, kas nozīmē, ka attiecīgais risks Sabiedrībā ir segts ar pašu kapitālu.

Tirgus riskam tiek izdalīti sekojoši riska apakšmoduļi:

- procentu likmju risks - pārmaiņas procentu likmju termiņstrukturā vai procentu likmju nepastāvībā, kas ietekmē aktīvu, pasīvu un finanšu instrumentu vērtību. Risks rodas no Sabiedrības finanšu instrumentu portfeļa;
- kapitāla vērtspāpīru risks –pārmaiņas kapitāla vērtspāpīru tirgus cenu līmenī, kas ietekmē aktīvu, pasīvu un finanšu instrumentu vērtību;
- īpašuma risks - pārmaiņas nekustamā īpašuma tirgus cenu līmenī, kas ietekmē aktīvu, pasīvu un finanšu instrumentu vērtību;
- likmju starpības risks – pārmaiņas kredīta likmju starpības līmenī vai nepastāvībā attiecībā pret procentu likmju nulles riska termiņstrukturū, kas ietekmē aktīvu, pasīvu un finanšu instrumentu vērtību. Atkarīgs no Sabiedrības finanšu instrumentu portfeļa;
- valūtas risks – pārmaiņas vai svārstības valūtas maiņas kursa līmenī, kas ietekmē aktīvu, pasīvu un finanšu instrumentu vērtību;
- riska koncentrācija – riski, kas izriet vai nu no diversifikācijas trūkuma aktīvu portfeli, vai no pārmēriģi liela saistību nepildīšanas riska, ko rada atsevišķs vērtspāpīru emitents vai saistītu emitentu grupa.

Sabiedrība mēra un novērtē tirgus risku, izmantojot šādus riska novērtēšanas pasākumus:

- Riska profils un risku tolerances limiti, kas tiek izteikti kā katras tirgus riska apakšmoduļa MKP līmeņa noteikšana, kas aprēķināta saskaņā ar Maksāspēja II standarta formulu;
- Kvalitatīvie un kvantitatīvie kritēriģi un risku indikatori saskaņā ar Riska pārvaldības politiku.

Sabiedrības riska apetīte ir balstīta uz "piesardzības principa" ievērošanu, kas nodrošina, ka visi līdzekģi tiek ieguldģti tādā veidā, kas garantē ieguldģjumu portfeļa droģību, kvalitāti, likviditāti. Tirgus risku regulāri novērtē un pārtrauga Aktģvu pārvaldes komiteģa un Risku komiteģa.

Sabiedrības pakģlautģba tirgus riskam atspoguģlota šģ ziņojuma 1. Pielikumā "S.25.01.21".

Galvenais tirgus risku ietekmēģošais faktors pārskata periodā bija Sabiedrģbas biznesa apģoma izaugsme, kas veicināja ieguldģjumu pieaugumu.

Sabiedrģba ģsteno zema riska investģciju stratēģģju, lielāko daģu portfeģa ieguldģot augstas kvalitātes fiksēta ienāķuma ES valstu valdģbu obligāģcijās.

Ieguldģjumu koncentrāģija pēķ stāvokģģa uz 2017. gada 31. decembri ir attēlota Tabuģā 9.

TABULA 9. IEGULDģJUMU KONCENTRāģCIJA

	EUR
Latvģjas valsts parādzģmes	12 407 703
Lietuvas valsts parāda vērtspāpģri	13 538 146
Polģjas valsts parāda vērtspāpģri	18 191 907
Rumānģjas valsts parāda vērtspāpģri	2 932 169
Slovēnģjas valsts parāda vērtspāpģri	623 630
Ungārijģjas valsts parāda vērtspāpģri	1 970 195
Bulgārijģjas valsts parāda vērtspāpģri	3 145 894

Horvātijas valsts parāda vērtspapīri	3 021 616
Korporatīvie parāda vērtspapīri	6 520 446
Nekustamais īpašums pašu lietošanai	2 251 407
Ieguldījumu fondi	4 906 448
Nauda un tās ekvivalenti	4 111 878
KOPĀ	73 621 439

Pirms lēmumu pieņemšanas par būtiskām izmaiņām ieguldījumu portfeļa struktūrā, risku pārvaldības funkcija sadarbībā ar finanšu pārvaldības funkciju un aktuāro funkciju novērtē papildus maksātspējas kapitāla prasību ar mērķi noteikt, vai attiecīgais risks iekļaujas noteiktā riska profila limitos. Vērtēšanas kritēriji ir izklāstīti Tirgus riska pārvaldīšanas politikā.

Tirgus risks tiek uzraudzīts divos līmeņos: Finanšu departaments un Investīciju direktors atbild par tirgus riska operacionālo pārvaldību, kamēr risku pārvaldības funkcija veic neatkarīgu uzraudzību.

Riska mazināšanas pasākumi attiecībā uz tirgus risku ietver šādus pasākumus:

- Tirgus riska ierobežojumu un limitu noteikšana;
- Portfeļa diversifikācija, it īpaši saistībā ar dažādiem tirgus riskiem, instrumentu termiņiem, emitentu koncentrāciju, ģeogrāfisko koncentrāciju, instrumentu likviditāti;
- Darījumu pārtraukšana, lai mazinātu tirgus risku.

Tirgus risku stresa testēšanā 2017. gada RMPN ietvaros tika iekļauti 5 scenāriji, kas tika izstrādāti, izmantojot viena faktora scenārija metodi. MKP nodrošinājums ar pašu kapitālu ir pietiekams un pieņemams atbilstoši riska apetītei visos izmantotajos scenārijos – pat visnelabvēlīgākajos scenārijos maksātspējas koeficients nesamazinās zem līmeņa, lai nodrošinātu to, ka Sabiedrība var izpildīt savas saistības pret apdrošinājumaņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem nākamo 12 mēnešu laikā ar 99,5% iespējamību, kas ierobežo iespēju nonākt finansiālā krīzē mazāk nekā vienreiz 200 gados.

C.3 Kredītrisks

Kredītrisks (jeb darījuma partnera saistību nepildīšanas risks) ir zaudējumu vai negatīvu pārmaiņu risks finanšu stāvoklī, kas rodas vērtspapīru emitentu, darījumu partneru un jebkuru debitoru kredītstāvokļa svārstību rezultātā, kam pakļauta Sabiedrība un kas izpaužas kā darījumu partneru saistību nepildīšanas risks. Kredītrisks pieder pie I risku kategorijas grupas, kas nozīmē, ka attiecīgais risks Sabiedrībā ir segts ar pašu kapitālu. Attiecīgā riska profils tiek regulāri mērīts un kontrolēts, ņemot vērā maksātspējas kapitāla prasības standarta formulas attiecīgā riska moduļa un apakšmoduļa limitus.

Sabiedrība mēra un novērtē kredītrisku, izmantojot šādus riska novērtēšanas metodes:

- Riska profils un risku tolerances limiti, kas tiek izteikti kā katra kredītriska apakšmoduļa MKP līmeņa noteikšana, kas aprēķināta saskaņā ar Maksātspēja II standarta formulu;
- Kvalitatīvie un kvantitatīvie kritēriji un risku indikatori saskaņā ar riska pārvaldības politiku.

Kredītrisks attiecas uz:

- riska mazināšanas līgumiem, ieskaitot pārapirošināšanas līgumus;
- naudu bankā;
- noguldījumiem pie cedentiem;
- saistībām, kas ir pieprasītas, bet ir neapmaksātas;
- juridiskajām saistībām, kuras var radīt maksājumu saistības, ieskaitot garantijas, akreditīvus, garantijas vēstules;
- debitoru parādiem no starpniekiem;
- apdrošinājumaņēmēju saistības.

Sabiedrības pakļautība kredītriskam atspoguļota šī ziņojuma 1. Pielikumā "S.25.01.21".

Galvenais kredītrisku ietekmējošais faktors pārskata periodā bija Sabiedrības biznesa apjoma izaugsme. Būtiskas izmaiņas risku struktūrā pārskata periodā nav notikušas.

Kredītriska pārvaldības process ir cieši saistīts ar tirgus risku pārvaldības procesu, parakstīšanas riska pārvaldības procesu un debitoru uzraudzību. Kredītriska identificēšana balstās uz faktisko un potenciālo šī riska avotu noteikšanu. Katra Sabiedrības struktūrvienība ir atbildīga par to kredītrisku identificēšanu, kas atrodas tās atbildības jomā. Risku identificēšana ietver tādas darbības, kā piemēram:

- saistīto darījumu partneru riska identificēšana;
- darījuma partnera vai parādnieka kredīstāvokļa pasliktināšanās identificēšana;
- juridisko šķēršļu ar darījumu partneriem identificēšana;
- juridisko vai normatīvo prasību pārzināšana.

Kredītriska mazināšanas darbības ietver:

- riska limitu noteikšana vienai personai, personu grupai, ekonomikas sektoram vai valstij;
- portfeļa aktīvu diversifikāciju;
- debitoru pārvaldība;
- pārapirošināšanas programmas izmaiņas;
- sadarbības līguma vai darījumu pārtraukšana.

Kredītriska stresa testēšanā 2017.gada RMPN ietvaros tika iekļauti 2 scenāriji, kas tika izstrādāti izmantojot viena faktora scenārija metodi. MKP nodrošinājums ar pašu kapitālu ir pietiekams un pieņemams atbilstoši riska apetītei abos izmantotajos scenārijos – pat visnelabvēlīgākajos scenārijos maksāspējas koeficients nesamazinās zem līmeņa, lai nodrošinātu to, ka Sabiedrība var izpildīt savas saistības pret apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem nākamo 12 mēnešu laikā ar 99,5% iespējamību, kas ierobežo iespēju nonākt finansiālā krīzē mazāk nekā vienreiz 200 gados.

C.4 Likviditātes risks

Likviditātes risks ir nespēja realizēt ieguldījumus un citus aktīvus par plānotajām tirgus cenām, lai termiņā nokārtotu savas finansiālās saistības.

Sabiedrība ir pakļauta ļoti zēmam likviditātes riskam, kas tiek pilnībā kontrolēts, sekojot zēma riska ieguldījumu stratēģijai, lielāko daļu no ieguldījumu portfeļa ieguldot augstas kvalitātes fiksēta ienākuma ES valstu valdību obligācijās (skat. Tabulu 9).

Likviditātes risks tiek klasificēts kā II kategorijas nebūtisks risks un netiek segts ar Sabiedrības pašu kapitālu.

Likviditātes risku regulāri novērtē un uzrauga finanšu pārvaldības funkcija, nodrošinot, ka ir pieejami pietiekami līdzekļi, lai apmierinātu gan tūlītējās, gan nākotnē plānotās saistības.

Daļu no pašu kapitāla veido sagaidāmā peļņa, kura ietverta nākotnes apdrošināšanas prēmijās. Šai daļai ir zēma likviditāte, jo līdzekļu iegūšana notiktu saskaņā ar prēmiju maksājuma grafikiem. Nākotnes apdrošināšanas prēmijās ietvērto sagaidāmo peļņu aprēķina kā starpību starp tehnisko rezervju vislabāko aplēsi pārskata perioda beigu datumā, un vislabāko aplēsi, kas aprēķināta, pieņemot, ka prēmijas saistībā ar spēkā esošajiem apdrošināšanas līgumiem, kuras paredzēts saņemt nākotnē, netiek saņemtas kāda cita iemesla dēļ, nevis tāpēc, ka ir iestājies apdrošināšanas gadījums, neatkarīgi no apdrošinājuma ņēmēja juridiskajām vai līgumiskajām tiesībām pārtraukt polisi. Kopējā Sabiedrības sagaidāmās peļņas summa, kura ietverta nākotnes apdrošināšanas prēmijās, uz 31.12.2017 bija 3 123 345 EUR, nepārsniedzot starpību starp Sabiedrības izmantojamo pašu kapitālu un maksāspējas kapitāla prasību (7 207 884 EUR). Tātad risks, ka maksāspējas kapitāla prasība nebūtu segta ar pastāvīgi pieejamu pašu kapitālu, Sabiedrībai nav aktuāls.

C.5 Operacionālais risks

Operacionālais risks ir iespēja ciest zaudējumus nepiemērotu vai kļūdainu iekšējo procesu, personāla vai sistēmas, vai ārēju apstākļu dēļ. Šis risks neietver riskus, kas izriet no stratēģiskiem lēmumiem, kā arī reputācijas risku, bet ietver juridisko risku. Operacionālais risks ir I kategorijas risks, kas tiek tieši segts ar pašu kapitālu.

Sabiedrība mēra un novērtē operacionālo risku, izmantojot šādus riska novērtēšanas metodes:

- Riska profils un risku tolerances limits, kas tiek izteikti kā operacionālā riska MKP līmeņa noteikšana, kas aprēķināta saskaņā ar Maksāspēja II standarta formulu;
- Kvalitatīvie un kvantitatīvie kritēriji un risku indikatori saskaņā ar riska pārvaldības politiku.
- Operacionālā riska pašnovērtējums.

Operacionālais risks ietver:

- juridisko risku – tiesas prāvu, nelabvēlīgu tiesas spriedumu, līgumu, kas izrādās neizpildāmi, risku;

- drošības risku – zaudējumu risku, kuru izraisa nepiemēroti vai neefektīvi drošības risinājumi, kā rezultātā Sabiedrību apdraud nelikumīgi ārējie vai iekšējie notikumi;
- procesu risku – tiešu vai netiešu zaudējumu riskus, kas rodas no nepiemērotiem vai kļūdainiem iekšējiem procesiem;
- cilvēkresursu risku – zaudējumu risku, kas rodas nepiemērotas un neefektīvas personāla politikas;
- IT risku jeb sistēmu risku – zaudējumu risku, kas rodas no Sabiedrībā izmantotajām informācijas tehnoloģijām, kas nenodrošina datu integritāti, konfidencialitāti vai pieejamību.

Sabiedrības pakļautība operacionālajam riskam atspoguļota šī ziņojuma 1. Pielikumā "S.25.01.21".

Galvenais operacionālo risku profilu ietekmējošais faktors pārskata periodā bija Sabiedrības biznesa apjoma izaugsme.

Sabiedrībā ir sastādīts Uzņēmējdarbības nepārtrauktības plāns, kā arī ir izveidota Krīzes vadības grupa, kas ir atbildīga par darbībām ārkārtas situācijās.

Pārskata periodā Sabiedrībā nav identificēti būtiski operacionālā riska incidenti.

Operacionālā riska identificēšana ir balstīta uz šī riska faktisko un potenciālo avotu noteikšanu, tai skaitā:

- informācijas apkopošanu un analīzi par operacionālā riska incidentiem un to rašanās iemesliem;
- iespējamā operacionālā riska incidentu, kas var parādīties Sabiedrības aktivitātēs, ietekmes novērtējumu.

Uzraudzība un kontrole, ko īsteno risku pārvaldības funkcija, balstās uz operacionālā riska līmeņa analīzi, operacionālā risku profila limita izmantošanu, risku tolerances līmeni un galvenajiem risku indikatoriem. Pamatojoties uz šiem indikatoriem, ir iespējams novērtēt izmaiņas operacionālā risku līmenī laika gaitā un veikt atbilstošus pasākumus, lai samazinātu attiecīgo risku.

Operacionālā risku samazināšanas pasākumi ietver:

- operacionālā risku ierobežojumu un limitu noteikšana – darbības, kuru mērķis ir risku samazināšana, stiprinot iekšējo kontroli un īstenojot papildus kontroles mehānismus, piemēram:
  - risku tolerances limitu noteikšana;
  - „četrus acis principu” ieviešana;
  - funkciju un pienākumu skaidrs sadalījums;
  - procesu automatizācija.
- risku pārvešana – risku darījumu vai procesa pārvešana uz citu uzņēmumu;
- risku novēršana – atteikšanās no darījuma, ja pastāv augsta līmeņa operacionālais risks ar augstām mazināšanas izmaksām;
- risku pieņemšana – iespējami nelabvēlīga notikuma sekas akceptēšana, ja netiek pārsniegta noteiktā operacionālā risku tolerance.

Operacionālā risku stresa testēšanā 2017.gada RMPN ietvaros tika iekļauts 1 scenārijs, kas tika izstrādāts izmantojot viena faktora scenārija metodi. MKP nodrošinājums ar pašu kapitālu ir pietiekams un pieņemams atbilstoši risku apetītei izmantotajā scenārijā – maksātspējas koeficients nesamazinās zem līmeņa, lai nodrošinātu to, ka Sabiedrība var izpildīt savas saistības pret apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas atlīdzības saņēmējiem nākamo 12 mēnešu laikā ar 99,5% iespējamību, kas ierobežo iespēju nonākt finansiālā krīzē mazāk nekā vienreiz 200 gados.

C.6 Cits būtisks risks

Sabiedrība pārskata periodā nav identificējusi citus Sabiedrībai būtiskus riskus, kā vien sadaļās C.1, C.2, C.3, C.5 minētos.

C.7 Cita informācija

Visa būtiskā informācija par Sabiedrības risku profilu ir atspoguļota C.1 – C.6 sadaļās.

D Vērtēšana maksātspējas vajadzībām

D.1 Aktīvi

Maksātspējas vajadzībām Sabiedrība aktīvu un saistību vērtēšanu veic saskaņā ar Maksātspēja II prasībām, izmantojot tirgum atbilstīgas vērtēšanas metodes, lai nodrošinātu, ka aktīvi un saistības tiek vērtētas tādā summā, par kādu aktīvus varētu apmainīt vai saistības nodot vai izpildīt darījumā starp informētām un ieinteresētām personām atbilstoši savstarpēji nesaistītu pušu darījuma nosacījumiem. Atšķirības starp Sabiedrības Gada pārskatā un Maksātspēja II bilancē uzrādītajiem aktīviem uz 31.12.2017 ir atspoguļotas Tabulā 10.

TABULA 10. GADA PĀRSKATA UN MAKSĀTSPĒJA II BILANCĒ UZRĀDĪTO AKTĪVU KOPSAVILKUMS

NOSAUKUMS	Maksābspēja II EUR	Gada pārskats EUR	Starpība EUR
AKTĪVI			
Atliktie piesaistīšanas izdevumi	-	9 219 959	-9 219 959
Nemateriālie aktīvi	-	2 021 702	-2 021 702
Atliktā nodokļa aktīvi	-	-	-
Pamatlīdzekļi pašu lietošanai	3 669 677	2 893 345	776 332
Ieguldījumi	67 918 325	67 258 154	660 171
No pārapirošināšanas līgumiem atgūstamās summas	4 133 617	5 584 129	-1 450 512
Apdrošināšanas un starpnieku debitoru parādi	1 520 595	15 490 592	- 13 969 997
Pārapirošināšanas debitoru parādi	88	532 913	-532 825
Debitoru parādi (tirdzniecība, ne apdrošināšana)	935 083	935 083	-
Nauda un tās ekvivalenti	4 111 878	4 111 878	-
Jebkuri citi aktīvi, kas nav atspoguļoti citur	550 380	747 406	-197 026
Kopā aktīvi	82 839 643	108 795 161	-25 955 518

Atšķirības starp Gada pārskatu un Maksābspēja II bilanci rodas, izmantojot atšķirīgas aktīvu vērtēšanas metodes, kas aprakstītas zemāk.

Skaidrojums Gada pārskata un Maksābspēja II pozīciju atšķirībām

Atliktie piesaistīšanas izdevumi

Gada pārskatā te atzītas notikušās un uzkrātās izmaksas, kas pilnībā vai daļēji attiecas uz periodiem pēc bilances datuma un ir saistītas ar apdrošināšanas prēmijām, kas tiks nopelnītas vēlākos periodos. Maksābspējas II vajadzībām atliktie piesaistīšanas izdevumi tiek vērtēti nulles vērtībā.

Nemateriālie aktīvi

Nemateriālie aktīvi tiek atzīti, kad tie ir identificējami, kontrolējami un ir iespējams, ka nākotnē radītie ekonomiskie labumi, kas attiecināmi uz šo aktīvu, ietilpst Sabiedrībā un šo aktīvu izmaksas ir iespējams ticami novērtēt. Nemateriālie aktīvi ietver programnodrošinājumu (ieskaitot Sabiedrībā radīto programnodrošinājumu) un licences. Gada pārskatos nemateriālie aktīvi tiek atspoguļoti to iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto amortizāciju. Maksābspējas II vajadzībām nemateriālie aktīvi tiek vērtēti nulles vērtībā, neskaitot gadījumus, kad tos var pārdot atsevišķi un tādiem pašiem vai līdzvērtīgiem aktīviem pastāv aktīvs tirgus – tādā gadījumā nemateriālie aktīvi tiek vērtēti to patiesajā vērtībā.

Pašu vajadzībām izmantotie pamatlīdzekļi

Pašu vajadzībām izmantotie pamatlīdzekļi sevi ietver pamatlīdzekļus, kuri ir pilnīgi, piemēroti un nepieciešami Sabiedrības mērķu sasniegšanai, un kuru sagaidāmais lietderīgās izmantošanas laiks ir ilgāks par vienu gadu. Pašu vajadzībām izmantotais īpašums sevi ietver: pašu īpašumā turētu zemi, ēkas un to struktūras, kā arī telpas un ieguldījumus nomātajos pamatlīdzekļos. Gada pārskatos īpašumi un iekārtas tiek atspoguļotas to iegādes vērtībā, atskaitot uzkrāto nolietojumu un vērtības samazinājumu. Zemei nolietojums netiek aprēķināts. Pārējiem aktīviem nolietojumu aprēķina pēc lineārās metodes, attiecinot izmaksas uz to atlikušo vērtību aplēstā lietderīgās izmantošanas periodā. Pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu uzskaites vērtība tiek novērtēta katrā bilances datumā, lai noteiktu vai nepastāv pazīmes, kuras liecinātu par vērtības samazināšanos. Ja tiek konstatēts, ka šādas pazīmes pastāv, tiek atzīti zaudējumi no vērtības samazināšanās, un attiecīgā aktīva vērtība tiek nekavējoties norakstīta līdz tā atgūstamai vērtībai.

Remonta un apkopes izdevumi tiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā tajā periodā, kurā tie radušies. Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek norakstīti nomas periodā izmantojot lineāro metodi, taču ne ilgāk kā piecu gadu periodā. Maksābspējas II nolūkam pašu vajadzībām izmantotie pamatlīdzekļi tiek atzīti to patiesajā vērtībā, pamatojoties uz periodiski veiktu vērtējumu, ko ne retāk kā reizi trijos gados veicis ārējs, neatkarīgs vērtētājs.

Ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos tiek vērtēti nulles vērtībā. Pamatlīdzekļi – tādi priekšmeti, kā, piemēram, aprīkojums, arī tiek vērtēti nulles vērtībā, jo lai arī tiem ir vērtība biznesā, tomēr to tālāk pārdošanas vērtība ir niecīga kā rezultātā šādi aktīvi nespēj mazināt no apdrošināšanas darbības veidojošos zaudējumu ietekmi.

Ieguldījumi

Sabiedrības ieguldījumi vērtspapīros Gada pārskata bilancē tiek atspoguļoti kā līdz termiņa beigām turēti finanšu ieguldījumi, pārdošanai pieejami finanšu ieguldījumi vai patiesajā vērtībā novērtēti finanšu ieguldījumi ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Līdz termiņa beigām turētie finanšu ieguldījumi gada pārskatā tiek atspoguļoti to amortizētajā vērtībā, kamēr Maksātspējas II nolūkam tie tiek atspoguļoti patiesajā vērtībā. Finanšu ieguldījumu patiesā vērtība tiek novērtēta atbilstoši to pirkšanas piedāvājuma cenām uz konkrēto atskaišu perioda brīdi. Vērtspapīru patiesā vērtība sevī ietver arī uzkrāto procentu summas, kas uzkrātas uz konkrēto bilances datumu. Ieguldījumu fondi tiek uzrādīti atbilstoši vērtībām, ko publicē ieguldījumu fondu pārvaldošās sabiedrības.

No pārapdrošināšanas līgumiem atgūstamās summas

Detalizētu paskaidrojumu par vērtības noteikšanas atšķirībām skatīt nākošajā sadaļā "Tehniskās rezerves".

Debitoru parādi

Sabiedrības gada pārskatos debitoru parādi tiek uzrādīti to patiesajā vērtībā. Uz bilances datumu debitoru parādi tiek atzīti to atgūstamajā vērtībā pēc vērtības samazināšanas atskaitījumiem. Šaubīgo vai bezcerīgo debitoru parādu norakstīšana tiek balstīta uz attiecīgo debitoru ekonomisko un finansiālo stāvokli, debitoru vecumstruktūru, kā arī vēsturisko iespējamību atgūt debitoru parādus.

Maksātspējas II vajadzībām:

- Apdrošināšanas un apdrošināšanas starpnieku debitoru parādu posteņos iekļauj tikai kavētos debitoru parādus. Debitoru summas, kas atbilst nākotnes polišu maksājumiem, tiek izmantotas tehnisko rezervju aprēķināšanai kā ienākošā naudas plūsma;
- Apdrošināšanas starpnieku debitoru parādi par prēmijām, kas saņemtas no apdrošinājuma ņēmējiem tiek pilnībā (arī tie, kam termiņš vēl nav iestājies) iekļauti postenī Apdrošināšanas un apdrošināšanas starpnieku debitoru parādi;
- Pārapdrošināšanas debitoru parādi. Pārapdrošināšanas debitoru parādi ietver tikai kavētos pārapdrošināšanas debitoru parādus. Pārapdrošināšanas debitoru parādi, kam termiņš vēl nav iestājies, tiek uzskaitīti sekojoši:
  - maksājumi saistībā ar izmaksātajām bruto atlīdzībām tiek uzrādīti postenī "Jebkuri citi aktīvi, kas nav atspoguļoti citur";
  - citi pārapdrošināšanas maksājumi tiek iekļauti, aprēķinot no pārapdrošināšanas līgumiem atgūstamās summas kā daļu no tehniskajām rezervēm.

Debitoru parādi (tirdzniecība, ne apdrošināšana). Gan Sabiedrības gada pārskatos, gan Maksātspējas II bilancē debitoru parādi (tirdzniecība, ne apdrošināšana) tiek uzrādīti to atgūstamajā vērtībā pēc vērtības samazināšanas atskaitījumiem.

Nauda un tās ekvivalenti

Nauda un tās ekvivalenti sastāv no bankas norēķinu kontu atlikumiem. Gan Sabiedrības gada pārskatos, gan Maksātspēja II bilancē nauda un tās ekvivalenti tiek atzīti to patiesajā vērtībā.

Jebkuri citi aktīvi, kas nav atspoguļoti citur

Gada pārskatā citi aktīvi iekļauj veiktās priekšapmaksas, kas pilnā apmērā vai daļēji attiecas uz periodu pēc bilances datuma. Šīs izmaksas tiek periodizētas un atzītas proporcionāli to izmantotajam laikam. Maksātspējas II nolūkam priekšapmaksas par nemateriālajiem aktīviem, kā piemēram, ar informācijas tehnoloģiju saistītās priekšapmaksas, tiek vērtētas nulles vērtībā. Citas veiktās priekšapmaksas tiek vērtētas nulles vērtībā, izņemot gadījumus, kad šādām izmaksām ir ekonomiskā vērtība un nākotnē šos aktīvus būtu iespējams realizēt trešajām pusēm par vērtību, kas atzīta bilancē un ir atbilstoša tirgus apstākļiem. Citi aktīvi ietver arī pārapdrošināšanas debitoru parādus, kuriem nav iestājies termiņš un kuri netiek iekļauti tehnisko rezervju aprēķinā kā naudas plūsma, piemēram, debitoru parādi, kas saistīti ar Sabiedrības izmaksātajām bruto atlīdzībām.

D.2 Tehniskās rezerves

Tehniskās rezerves maksātspējas vajadzībām tiek aprēķinātas saskaņā ar normatīvo aktu prasībām un Sabiedrības metodiku, kas dokumentēta iekšējos dokumentos.

Saskaņā ar Maksātspēja II novērtēšanas principiem Sabiedrība tehniskās rezerves aprēķina tādā apmērā, lai varētu pilnībā izpildīt savas saistības atbilstoši noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem, un vismaz tādā apmērā, kāds būtu nepieciešams, lai tehniskās rezerves aprēķināšanas dienā savas apdrošināšanas saistības nodotu citam apdrošinātājam vai pārapdrošinātājam. Tehnisko rezervju summa sadalījumā pa darījumu veidiem ir atspoguļota 2. Pielikumā "S.12.01.02" un 3. Pielikumā "S.17.01.02".

Aprēķinot tehniskās rezerves, Sabiedrības apdrošināšanas saistības tiek segmentētas viendabīgās riska grupās. Maksātspēja II vajadzībām saistību attiecināšana uz konkrētu darījumdarbības virzienu atspoguļo saistībām piemītošo risku specifiku, un saistību juridiskā forma ne vienmēr nosaka riska specifiku. Tāpēc Sabiedrība ilgtermiņa lietu rezerves OCTA apdrošināšanā, kad cietušajām personām tiek veikti periodiski maksājumi vairāku gadu garumā (t.s. mūža rente), segmentē pie dzīvības apdrošināšanas. Veselības apdrošināšanā, kur polises pārsvarā tiek izdotas uz vienu gadu, Sabiedrība saistību novērtēšanā piemēro līdzīgus tehniskos principus kā nedzīvības apdrošināšanai, un tāpēc šis darījumu veids tiek attiecināts uz nedzīvības apdrošināšanu. Nelaiemes gadījumu apdrošināšanas saistības tiek attiecinātas uz ienākumu aizsardzības darījumu veidu, kas tiek klasificēts kā veselības apdrošināšana (kas līdzinās nedzīvības apdrošināšanai). Visas pārējās Sabiedrības saistības tiek attiecinātas uz nedzīvības apdrošināšanu.

Maksātspējas vajadzībām Sabiedrība tehniskās rezerves aprēķina kā tehniskās rezerves vislabākās aplēses un riska rezerves summu, katru pozīciju aprēķinot atsevišķi. No pārāpdrošināšanas atgūstamās summas tiek aprēķinātas atsevišķi no bruto tehniskajām rezervēm. Tālāk tekstā aprakstītas tehnisko rezervju aprēķināšanā izmantotās bāzes, metodes un galvenie pieņēmumi.

Vislabākā aplēse

Tehniskās rezerves vislabāko aplēsi aprēķina kā nākotnē iespējamo naudas plūsmu vidējo svērto vērtību, aprēķinā ietverot visu nākotnē sagaidāmo ienākošo un izejošo maksājumu, kas izriet no Sabiedrības saistībām, pašreizējo vērtību tehniskās rezerves aprēķināšanas dienā. Pašreizējās vērtības noteikšanai Sabiedrība izmanto Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (EIOPA) publicēto bezriskā procentu likmju termiņstruktūru, kas piemērojama attiecīgajam pārskata periodam. Tehniskās rezerves vislabāko aplēsi aprēķina, neņemot vērā no noslēgtajiem cedētās pārāpdrošināšanas līgumiem atgūtās summas. Vislabāko aplēsi aprēķina atsevišķi prēmiju rezervēm un nesamaksāto atlīdzību prasību rezervēm.

Prēmiju rezerve

Prēmiju rezerve attiecas uz nākotnes apdrošināšanas atlīdzību gadījumiem, ko sedz noslēgtie apdrošināšanas līgumi. Prēmiju rezerves naudas plūsmas prognozes aprēķinā ietver atlīdzību maksājumus, administratīvos izdevumus noslēgto līgumu apkalpošanai, rezervju ieguldījumu pārvaldes izdevumus, kā arī nākotnes prēmiju maksājumus un ar tiem saistītos klientu piesaistīšanas izdevumus par noslēgtajiem līgumiem. Prēmiju rezerves vislabākās aplēses aprēķināšanā izmantoti pieņēmumi, kas balstīti uz Sabiedrības vēsturiskajiem datiem par atlīdzību līmeņiem un izdevumiem. Lai novērtētu saistības nākotnes atlīdzībām, par pamatu tiek izmantota līguma robežās aprēķinātā nākotnē nopelnīto prēmiju bāze, pieļaujot iespēju, ka apdrošinājuma ņēmējs var izmantot iespēju noslēgto līgumu grozīt vai izbeigt pirms paredzētā līguma termiņa beigām. Nākotnē nopelnīto prēmiju izmaiņām izmantotie pieņēmumi balstīti uz pieredzēto līgumu izbeigšanas un papildināšanas statistiku. Naudas plūsmas tiek prognozētas, izmantojot apdrošināšanas atlīdzību izmaksu aktuāros modeļus, kas balstīti uz vēsturisko naudas plūsmu analīzi.

Nesamaksāto atlīdzību prasību rezerve

Nesamaksāto atlīdzību prasību rezerve attiecas uz apdrošināšanas gadījumiem, kas jau ir notikuši, neatkarīgi vai par tiem ir vai nav paziņots apdrošinātājam. Nesamaksāto atlīdzību prasību naudas plūsmas prognozes aprēķinam ietver atlīdzību maksājumus, atlīdzību noregulēšanas izdevumus un ienākumus no regresiem un derīgo atlieku realizācijas, kā arī rezervju ieguldījumu pārvaldes izdevumus. Nesamaksāto atlīdzību prasību rezerve tiek aprēķināta, izmantojot sekojošas metodes.

RBNS (no angļu val. *reported but not settled*) rezerves novērtējums tiek iegūts, summējot atsevišķu atlīdzību prasību rezervju aplēses novērtējumus, ko veic Sabiedrības Atlīdzību departamenta darbinieki. Gadījumos, kad atlīdzība ir pieteikta, bet aplēse par atlīdzības apjomu vēl nav sagatavota, tiek izmantota sākotnējā rezerve, kas aprēķināta, pamatojoties uz vidējo atlīdzības apjomu atbilstošā atlīdzību apakšklasē.

IBNR rezerve (no angļu val. *incurred but not reported*) notikušajiem, bet nepieteiktajiem apdrošināšanas gadījumiem vairumā darījumu veidu tiek aprēķināta, piemērojot *Bornhuetter – Ferguson* metodi, izņemot dažas atlīdzību apakšklases. OCTA apdrošinātāji saņem regresa prasības no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA). Šīs regresa prasības tiek iesniegtas apdrošināšanas sabiedrībām ar kavējumu līdz 3 gadiem pēc negadījuma datuma. Regresa prasības tiek vērstas attiecībā uz VSAA izmaksātiem pabalstiem un pensijām. Sabiedrības Atlīdzību departamenta darbinieki izvērtē ilgtermiņa prasību maksājumu apjomu un, balstoties uz savām aplēsēm, izveido rezerves nākotnes maksājumiem. Vēl neiesniegto regresa prasību IBNR rezerve tiek aprēķināta, izmantojot sagaidāmā negadījuma smaguma un biežuma metodi, kuru Latvijas Aktuāru asociācija 2010. gadā ieteica kā labāko praksi, un Sabiedrība to līdz šim ir atzinusi kā piemērotāko. IBNR rezerves galvojumu apdrošināšanas portfelim un 2015. gadā no PZU Lietuva Latvijas filiāles pārņemtajam apdrošināšanas portfelim tiek aprēķinātas, izmantojot kopējo paredzamo zaudējumu rādītāju metodi, kur rezerves tiek novērtētas, pamatojoties uz paredzamo zaudējumu rādītāju katram negadījumu periodam.

Atlīdzību noregulēšanas rezerve tiek aprēķināta, balstoties uz vidējo summu par vienu atlīdzības noregulēšanas transakciju un kopējo nākotnē prognozēto atlīdzību transakciju skaitu. Vidējo summu par vienu atlīdzību prasības transakciju aprēķina, izmantojot vēsturiskos

datus par noregulēšanas izdevumiem. Atlīdzību noregulēšanas rezerves garantiju apdrošināšanas portfelim un 2015. gadā no PZU Lietuva Latvijas filiāles pārņemtajam apdrošināšanas portfelim tiek aprēķinātas, izmantojot kopējo paredzamo zaudējumu rādītāju metodi, kur rezerves tiek novērtētas, pamatojoties uz paredzamo zaudējumu rādītāju katram negadījumu gadam.

Tehniskās rezerves atgūstamām summām no regresiem un derīgām atliekām tiek aprēķinātas, piemērojot *Bornhuetter – Ferguson* metodi, un tikai tajos apdrošināšanas veidos, kuros atlīdzību prasību nosacījumi paredz regulāru ienākumu saņemšanu, un atgūstamības iespējamība tiek vērtēta kā augsta.

Nākotnes atlīdzību naudas plūsmas prognozēšanai nediskontētam rezervju novērtējumam tiek piemērots maksājumu grafiks. Nākotnes maksājumu grafiks tiek aprēķināts, balstoties uz vēsturisko atlīdzību naudas plūsmu datiem.

Sabiedrības tehnisko rezervju aprēķinā tiek ņemti vērā turpmākie pārvaldības pasākumi. Kā arī Sabiedrības risku pārvaldības procesa ietvaros regulāri tiek identificēti un uzraudzīti riski attiecībā uz nākotnes notikumiem un no tiem izrietošām apdrošināšanas rādītāju izmaiņām. Sabiedrība analizē, cik lielā mērā naudas plūsmu pašreizējā vērtība ir atkarīga gan no nākotnes notikumu sagaidāmā iznākuma un attīstības, gan no tā, kā faktiskais rezultāts noteiktos scenārijos varētu novirzīties no sagaidāmā iznākuma. Nākotnes attīstība ietver demogrāfisko, juridisko, medicīnas, tehnoloģiju, sociālo, vides un ekonomisko attīstību, tai skaitā inflāciju. Ja kāds no analizētajiem nākotnes attīstības scenārijiem tiek identificēts ar būtisku ietekmi uz esošajām apdrošināšanas saistībām, tiek veikti papildus aprēķini IBNR vislabākās aplēses iegūšanai.

Turklāt vislabākajai aplēsei gan prēmiju, gan nesamaksāto atlīdzību prasību rezervēs tiek pievienota bināro notikumu korekcija. Binārie notikumi tiek definēti kā notikumi ar lielu atlīdzību pieaugumu un ļoti zemu iestāšanās biežumu, t.i., tie ir ļoti maz ticami, bet ja iestātos, tie varētu būtiski ietekmēt apdrošinātāja rezultātus. Tehnisko rezervju aprēķinā maksātspējas vajadzībām bināro notikumu korekcija tiek ietverta, lai vislabākās aplēses aprēķinā tiktu ņemtas vērā visas ienākošās un izejošās naudas summas.

Riska rezerve

Riska rezervi aprēķina, nosakot izmaksas izmantojamā pašu kapitāla apmēra nodrošināšanai atbilstoši maksātspējas kapitāla prasībai, citam apdrošinātājam vai pārapirošinātājam (tālāk tekstā – atsaucē sabiedrība) pārņemot un izpildot no Sabiedrības apdrošināšanas līgumiem izrietošās saistības. Saskaņā ar Eiropas Komisijas Regulas Nr. 2015/35 39.pantu Sabiedrības izmantotā kapitāla izmaksu likme ir 6%.

Sabiedrība riska rezerves aprēķināšanai izmanto vienkāršotu metodi, pieņemot, ka maksātspējas kapitāla prasības apmēru katram turpmākajam gadam var novērtēt, izmantojot attiecību starp vislabāko aplēsi turpmākajā gadā un vislabāko aplēsi novērtēšanas dienā, un kopējo aprēķināto riska rezerves summu attiecina uz atsevišķiem darījumu veidiem, ņemot vērā attiecīgā darījuma veida pakļautības līmeni riskiem, kas ietverti atsaucē sabiedrības maksātspējas kapitāla prasības aprēķinā.

Atgūstamās summas no pārapirošināšanas līgumiem

Darījumdarbības ietvaros Sabiedrība cedē pārapirošināšanu, lai ierobežotu neto zaudējumu rašanās iespējas. Dominējošā obligātās pārapirošināšanas līguma forma ir "excess-of-loss" līgums. Riski, kuri pārsniedz obligātās pārapirošināšanas līgumu limitus vai neatbilst obligātās pārapirošināšanas līguma nosacījumiem savas būtības dēļ, tiek pārapirošināti fakultatīvi.

Lai nodrošinātu konsekvenci starp bruto tehniskajām rezervēm un no pārapirošināšanas līgumiem atgūstamo summu rezervēm, pēdējās tiek aprēķinātas attiecībā uz tām saistībām, kas ietvertas bruto prēmiju un nesamaksāto atlīdzību prasību rezervēs. Ja apdrošinātājam nākotnē paredzamas cedētās pārapirošināšanas naudas plūsmas par saistībām, kas nav ietvertas bruto tehniskajās rezervēs, atbilstošās summas tiek atspoguļotas citās Maksātspēja II bilances pozīcijās, kas nav tehniskās rezerves.

No pārapirošinātājiem atgūstamās summas tiek novērtētas, balstoties uz uz nākotnes atlīdzību novērtējumu noslēgtajām polisēm un atlikto atlīdzību prasību tehniskajām rezervēm. Pārapirošināšanas naudas plūsmas prognozē, izmantojot līdzīgus pieņēmumus kā bruto atlīdzībām, un diskontē, izmantojot bezriskā ienesīguma likmes.

Atbilstoši bruto vislabākajā aplēsē veiktajiem bināro notikumu pieņēmumiem tiek novērtēta bināro notikumu pārapirošinātāja daļa un pieskaitīta no pārapirošināšanas līgumiem atgūstamajai summai.

No pārapirošināšanas līgumiem atgūstamās summas tiek samazinātas, ņemot vērā iespējamās zaudējumus no darījuma partnera (pārapirošinātāja) saistību nepildīšanas. Korekcijas aprēķins balstīts uz pieņēmumu par darījuma partnera saistību nepildīšanas varbūtību un zaudējuma apmēru.

No pārāpdrošināšanas līgumiem atgūstamās summas prēmiju rezervē tiek samazinātas par prognozētajiem cedētās pārāpdrošināšanas iegādes izdevumiem, kas attiecas uz nākotnes apdrošināšanas gadījumiem un kuri tehnisko rezervju aprēķināšanas dienā nav samaksāti.

Nonoteiktības saistībā ar tehnisko rezervju aprēķināšanu

Viena no lielākajām nonoteiktībām tehniskajās rezervēs ir saistīta ar lielajām atlīdzībām. Vēsturiski lielākās atlīdzības novērotas īpašuma un OCTA apdrošināšanā. Īpašuma apdrošināšanā zaudējumi parasti tiek pieteikti ātri, tomēr dažos gadījumos zaudējumu noregulēšana notiek vairāku gadu garumā, un noregulētās atlīdzības lielums var atšķirties no sākotnējās aplēses. OCTA apdrošināšanā lielākās apdrošināšanas atlīdzības tiek pieteiktas gadījumos, kad cietušas personas, tai skaitā, ārzemju negadījumos. Sabiedrības pieredze rāda, ka arī šajos gadījumos vērojama ilgstoša atlīdzību noregulēšana. OCTA atlīdzībām ir aktuāls arī kavējums atlīdzību pieteikšanā, jo Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likumā noteiktais maksimālais pieteikuma periods personai nodarīto zaudējumu gadījumos ir 3 gadi kopš apdrošināšanas gadījuma iestāšanās.

Cita būtiska nonoteiktība ir saistīta ar OCTA apdrošināšanas atlīdzībām par personām nodarītiem zaudējumiem, jo īpaši - ilgtermiņa atlīdzībām. Apdrošinātājam ir jāmaksā regulāri maksājumi cietušās personas nesaņemto ienākumu kompensēšanai, un šie maksājumi var ilgt ļoti ilgu periodu – 20 gadus un vairāk. Tāpēc šī atlīdzību grupa, vairāk nekā pārējās, ir pakļauta inflācijai saistībā ar valsts sociālās apdrošināšanas sistēmas izmaiņām, pensiju un pabalstu indeksāciju, veselības aprūpes izmaksu pieaugumu. Visām Sabiedrībā pieteiktajām ilgtermiņa lietām vislabākās aplēses aprēķināšanā ir iekļauts inflācijas pieņēmums.

2014. gada jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi attiecībā uz ceļu satiksmes negadījumā personai nodarītiem nemateriāliem zaudējumiem. Noteikumos tika paaugstināti atlīdzību limiti, nenosakot maksimālo atlīdzības lielumu. Šī pieauguma dēļ ir palielinājies vidējās atlīdzības apmērs, un tas var turpināt pieaugt, pārsniedzot pašreizējo novērtējumu. Tā ir vēl viena nonoteiktība, kas saistīta ar OCTA apdrošināšanu.

Saskaņā ar augstāk aprakstīto, vairākums no nonoteiktībām saistīts ar OCTA apdrošināšanas portfeļa tehniskajām rezervēm. Lai arī parakstīto prēmiju ziņā šis darījumu veids Sabiedrībā ir ceturtais lielākais, tam ir visaugstākās tehniskās rezerves, kas atspoguļo šo saistību ilgtermiņa raksturu. Aktuārās funkcijas ietvaros augstāk aprakstītās nonoteiktības tiek regulāri analizētas un ziņotas Sabiedrības vadībai, kā arī tiek mērīta un tehniskajās rezervēs iekļauta to finansiālā ietekme uz vislabākās aplēses bāzes.

Skaidrojums Gada pārskata un Maksājspēja II tehnisko rezervju atšķirībām

Starpība starp tehniskajām rezervēm Gada pārskatā un Maksājspēja II bilancē uz 31.12.2017 norādīta Tabulās 11 un 12.

TABULA 11. GADA PĀRSKATA UN MAKSĀTSPĒJA II BILANCES AKTĪVU TEHNISKO REZERVJU STARPĪBA

	Maksājspēja II EUR	Gada pārskats EUR	Starpība EUR
AKTĪVI			
Atgūstamās summas no pārāpdrošināšanas līgumiem:	4 133 617	5 584 129	-1 450 512
- OCTA apdrošināšana	1 903 139	2 167 916	-264 777
- Īpašuma apdrošināšana	1 225 348	1 336 838	-111 489
- Sauszemes transporta apdrošināšana	95 011	552 487	-457 476
- Pārējie veidi	910 118	1 526 888	-616 770
AKTĪVI KOPĀ	4 133 617	5 584 129	-1 450 512

TABULA 12. GADA PĀRSKATA UN MAKSĀTSPĒJA II BILANCES SAISTĪBU TEHNISKO REZERVJU STARPĪBA

	Maksājspēja II EUR	Gada pārskats EUR	Starpība EUR
SAISTĪBAS			
Tehniskās rezerves – nedzīvības un veselības darījumdarbības veidi:	44 539 879	69 343 434	-24 803 555
- OCTA apdrošināšana	15 434 557	18 145 687	-2 711 131
- Īpašuma apdrošināšana	9 075 814	15 708 880	-6 633 066
- Sauszemes transporta apdrošināšana	9 287 620	17 002 564	-7 714 945
- Veselības apdrošināšana	3 950 038	7 575 280	-3 625 242
- Pārējie veidi	6 791 851	10 911 023	-4 119 172
Tehniskās rezerves – dzīvības darījumdarbības veidi	2 168 719	-*	2 168 719
SAISTĪBAS KOPĀ	46 708 598	69 343 434	-22 634 836

*Gada pārskatā mūža rentes saistības atspoguļotas kopā ar pārējām OCTA apdrošināšanas tehniskajām rezervēm.

Atšķirības starp Gada pārskatu un Maksātspēja II bilanci rodas no izmantotām atšķirīgām metodēm un pieņēmumiem tehnisko rezervju novērtēšanā.

Skaidrojums Gada pārskata un Maksātspēja II bilances pozīciju atšķirībām

Prēmiju rezerve

Pastāv liela starpība starp Gada pārskatā norādīto nenopelnīto prēmiju rezervi un maksātspējas vajadzībām aprēķināto prēmiju rezervi, kas galvenokārt saistīta ar Maksātspēja II vajadzībām izmantoto naudas plūsmas principu. Tā kā zināma daļa no Sabiedrības noslēgto apdrošināšanas līgumu prēmijām tiks maksāta pēc pārskata datuma, maksājumi ar nākotnes datumu maksātspējas vajadzībām ir atzīti kā nākotnes prēmijas un iekļauti pie ienākošajām naudas plūsmām. Tiem darījuma veidiem, kam raksturīgi dalīti maksājumi, šāda pieeja būtiski samazina Maksātspēja II prēmiju tehniskās rezerves, tomēr tai nav būtiskas ietekmes uz Sabiedrības pašu kapitālu, jo attiecīgi ir koriģēti arī maksātspējas vajadzībām novērtētie aktīvi, no kuriem ir izņemta apdrošinājuma ņēmēju debitoru summa (kam nav pienācis maksājuma termiņš).

Otrs starpības iemesls starp novērtēšanas bāzēm ir nākotnes atlīdzību un administrēšanas izdevumu naudas plūsmas prognozes, izmantojot vidējo svērto vērtību. Nenopelnīto prēmiju rezervi gada pārskatu vajadzībām aprēķina proporcionāli atlikušajam termiņam - rezervi veido tā daļa no parakstītās bruto apdrošināšanas prēmijas, kas attiecas uz laika periodu no tehniskās rezerves aprēķināšanas dienas līdz apdrošināšanas līguma termiņa beigām, neņemot vērā apdrošināšanas līguma rentabilitāti. Apdrošināšanas līgumu grupām ar sagaidāmu apdrošināšanas rezultāta peļņu prēmiju rezerve maksātspējas vajadzībām ir zemāka par nenopelnīto prēmiju rezervi.

Papildus izklāstītajai apdrošinājuma ņēmēju debitoru aktīva izņemšanai sakarā ar nākotnes ienākošo naudas plūsmu iekļaušanu tehniskajās rezervēs notiek arī citu bilances pozīciju pārceļšana vai izņemšana ar nolūku izslēgt attiecīgo summu vairākkārtēju atspoguļošanu pašu kapitālā.

Nesamaksāto atlīdzību prasību rezerve

Starp metodēm, kas tiek izmantotas atlīdzību tehniskajām rezervēm gada pārskatos un Maksātspēja II vajadzībām, nav būtiskas atšķirības, bet atšķiras saistību atspoguļošana. Kā aprakstīts iepriekšējās sadaļās, OCTA apdrošināšanā ilgtermiņa saistības gadījumos, kad cietušajām personām tiek veikti periodiski maksājumi vairāku gadu garumā, maksātspējas vajadzībām tiek segmentētas pie dzīvības apdrošināšanas darījumdarbības virziena, jo tās novērtē, piemērojot līdzīgus tehniskos principus kā dzīvības apdrošināšanā. Gada pārskatā šīs saistības tiek atspoguļotas pie OCTA atlīdzību rezerves.

Maksātspējas vajadzībām tiek aprēķināta saistību pašreizējā vērtība, prognozētās naudas plūsmas diskontējot ar bezriskā ienesīguma likmi. Gada pārskatos atspoguļotās tehniskās rezerves netiek diskontētas.

Maksātspējas vajadzībām pie atlīdzību rezervēm tiek pieskaitītas nākotnes naudas plūsmas ieguldījumu pārvaldes izdevumiem, tādējādi palielinot rezerves, jo īpaši tiem darījuma veidiem, kam piemīt garš atlīdzību noregulēšanas periods. Turklāt maksātspējas vajadzībām nesamaksāto atlīdzību prasību rezervei tiek pievienota bināro notikumu korekcija.

Atgūstamās summas no pārpadrošināšanas līgumiem

Ievērojama starpība starp Maksātspēja II un Gada pārskata novērtēšanas bāzēm ir saistīta ar nākotnes atlīdzību atgūstamām summām no pārpadrošināšanas (t.i. prēmiju rezerve). Gada pārskatos, līdzīgi kā bruto nenopelnīto prēmiju rezerves aprēķināšanā, pārpadrošināšanas prēmijas nenopelnīto daļu aprēķina proporcionāli atlikušajam termiņam, izņemot neproporcionālās pārpadrošināšanas līgumus, kam pārpadrošinātāja daļa nenopelnīto prēmiju rezervē netiek atzīta. Maksātspējas vajadzībām, savukārt, nākotnes naudas plūsmas tiek prognozētas saskaņoti ar prognozēto bruto atlīdzību iestāšanos, tai skaitā neproporcionālu pārpadrošināšanas līgumu gadījumā. Tāpēc dažos darījuma veidos pārpadrošinātāju prēmiju rezerves summa maksātspējas vajadzībām pārsniedz attiecīgo rezervju pozīciju Gada pārskatā.

Pārpadrošināšanas līgumu atgūstamās summas prēmiju rezervē tiek samazinātas par prognozētiem cedētās pārpadrošināšanas iegādes izdevumiem, kas attiecas uz nākotnes apdrošināšanas gadījumiem un kas tehnisko rezervju aprēķināšanas dienā nav samaksāti. Gada pārskatā šie izdevumi kopā ar kavētiem pārpadrošināšanas maksājumiem ir atspoguļoti Pārpadrošināšanas kreditoru pozīcijā.

Attiecībā uz atlīdzību rezervēm, nav būtiskas starpības starp Gada pārskatā atspoguļoto pārpadrošinātāja daļu atlīdzību rezervē un maksātspējas vajadzībām aprēķināto atgūstamo summu no pārpadrošināšanas, izņemot papildus aprēķināto darījuma partneru saistību nepildīšanas korekciju, kas samazina Maksātspēja II rezervi, un pievienoto atgūstamās summas novērtējumu atlīdzībām, kas ir notikušas, bet nav pieteiktas, proporcionālās pārpadrošināšanas gadījumā. Gada pārskatā IBNR rezervei pārpadrošinātāja rezerve netiek aprēķināta.

Sabiedrība tehnisko rezervju aprēķināšanā neizmanto atbilstības korekciju, svārstīguma korekciju, pārejas bezriskā procentu likmju termiņstruktūru, ne arī pārejas perioda atskaitījumu.

Būtiskas izmaiņas pieņēmumos, kas izdarīti, aprēķinot tehniskās rezerves, salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu
Salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu tehnisko rezervju aprēķināšanas metodikā maksāspējas vajadzībām ir ieviestas sekojošas izmaiņas. 2017.gada laikā aprēķini ir papildināti ar bināro notikumu korekciju, kas palielina Sabiedrības prēmiju un nesamaksāto atlīdzību prasību rezervi; korekcijas ietekme ir mazāka par 1% no tehnisko rezervju summas.

Sabiedrība pārnesa nākotnes cedētās pārapsdrošināšanas iegādes izdevumu naudas plūsmas no bruto prēmiju vislabākās aplēses pozīcijas uz no pārapsdrošināšanas līgumiem atgūstamo summu pozīciju. Tā rezultātā samazinājās no pārapsdrošināšanas līgumiem atgūstamās summas, dažiem darījumu veidiem kļūstot negatīvas, tādējādi atspoguļojot sagaidāmo izejošās pārapsdrošināšanas prēmiju naudas plūsmas pārsniegumu pār ienākošo pārapsdrošināšanas atlīdzību naudas plūsmu. Šai izmaiņai nav ietekmes uz Sabiedrības pašu kapitālu.

D.3 Citas saistība

Citu saistību atšķirības starp Sabiedrības Gada pārskatu un Maksāspēja II bilanci uz 31.12.2017 atspoguļotas Tabulā 13.

TABULA 13. GADA PĀRSKATA UN MAKSĀSPĒJA II BILANCĒ UZRĀDĪTO SAISTĪBU, IZŅEMOT TEHNISKĀS REZERVES, KOPSAVILKUMS

NOSAUKUMS	Maksāspēja II EUR	Gada pārskats EUR	Starpība EUR
SAISTĪBAS			
Rezerves, izņemot tehniskās rezerves	593 823	593 823	-
Parādi kredītiestādēm	40	40	-
Apdrošināšanas un starpnieku kreditoru parādi	1 648 144	4 488 477	-2 840 333
Pārapsdrošināšanas kreditoru parādi	221 356	1 000 212	-778 856
Kreditoru parādi (tirdzniecība, ne apdrošināšana)	2 145 833	2 145 833	-
Subordinētās saistības	2 050 000	2 050 000	-
Jebkuras citas saistības, kas nav atspoguļotas citur	2 319 924	2 571 023	-251 099
Saistības kopā	8 979 120	12 849 408	-3 870 288

Atšķirības starp Gada pārskatu un Maksāspēja II bilanci rodas no izmantotām atšķirīgām metodēm citu saistību vērtēšanā.

Skaidrojums Gada pārskata un Maksāspēja II bilances pozīciju atšķirībām

Rezerves, izņemot tehniskās rezerves

Rezerves, izņemot tehniskās rezerves, postenī iekļauj darbinieku neizmantotos atvaļinājumus, kuri tiek atzīti saskaņā ar uzkrājumu principu. Gan Sabiedrības gada pārskata, gan Maksāspējas II bilancē uzkrāto saistību summa tiek noteikta, reizinot darbinieku vidējo dienas atalgojumu pārskata gada pēdējos sešos mēnešos ar pārskata gada beigās uzkrāto neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu, papildus aprēķinot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Starp Gada pārskata un Maksāspējas II pozīcijām nav atšķirību.

Parādi kredītiestādēm

Parādi kredītiestādēm postenī iekļauti Sabiedrības kredītkaršu atlikumi. Gan Sabiedrības gada pārskatā, gan Maksāspējas II bilancē to summas atzītas patiesajā vērtībā.

Kreditoru parādi

Apdrošināšanas un apdrošināšanas starpnieku kreditoru postenī iekļauj summas, ko Sabiedrība ir parādā apdrošinājuma ņēmējiem un apdrošināšanas starpniekiem. Šie parādi bilancē tiek atzīti atbilstoši maksājamām summām. Maksāspējas II nolūkos šajā pozīcijā atzīst tikai kavētos kreditorus. Nākotnē maksājami kreditoru parādi tiek izmantoti tehnisko rezervju aprēķināšanai kā izejošā naudas plūsma.

Pārpalīdzināšanas kreditoru parādi tiek atzīti atbilstoši maksājamām summām. Maksāspējas II nolūkos šajā pozīcijā atzīst kavētos maksājumus pārpalīdzināšanas sabiedrībām un tos nākotnē maksājamus pārpalīdzināšanas kreditoru parādus, kas netiek izmantoti bruto tehnisko rezervju aprēķināšanai.

Citi kreditoru parādi (tirdzniecība, ne apdrošināšana). Gan gada pārskatos, gan Maksāspējas II nolūkos uz bilances datumu šie parādi tiek atzīti atbilstoši maksājamām summām.

Subordinētās saistības

Gan gada pārskatos, gan Maksāspējas II nolūkos uz bilances datumu tādas subordinētās saistības kā subordinētais aizņēmums, tiek atzītas to patiesajā vērtībā.

Jebkuras citas saistības, kas nav atspoguļotas citur

Citu saistību posteņos iekļauti uzkrātie izdevumi, nākamo periodu ienākumi, kā arī citi uzkrājumi.

Citi uzkrājumi ietver aplēses nākotnes saistībām dēļ pagātnes notikumiem – tiem ir augsta notikšanas varbūtība, bet neskaidra tomēr uzticami novērtējama summa vai samaksas termiņš. Sabiedrības izmaksu uzkrājumi tiek atzīti tagadnes vērtībā, ko sagaidām, ka būs nepieciešams samaksāt, lai norēķinātos par tagadnes saistībām.

Gan gada pārskatos, gan Maksāspējas II nolūkos bilancē uzkrāto izdevumu posteņi ir iekļautas izmaksas, kas attiecas uz pārskata periodu, bet tiks veiktas nākamajos periodos.

Gada pārskata vajadzībām nākamo periodu ieņēmumi ietver nākamo periodu pārpalīdzināšanas komisijas, kas tiek maksātas proporcionāli pārpalīdzināšanas nopelnītajām prēmijām. Maksāspējas II vajadzībām nākamo periodu pārpalīdzināšanas komisijas tiek novērtētas nulles vērtībā, bet paredzamie nākotnes maksājumi tiek iekļauti tehniskajās rezervēs.

D.4 Alternatīvas vērtēšanas metodes

Sabiedrība neizmanto alternatīvas vērtēšanas metodes.

D.5 Cita informācija

Visa būtiskā informācija par aktīvu un saistību novērtēšanu maksāspējas vajadzībām ir atspoguļota sadaļās D.1 – D.4.

E Kapitāla pārvaldība

E.1 Pašu kapitāls

Pašu kapitāla pārvaldību Sabiedrībā regulē tās Kapitāla un dividenžu politika. Politikas un tās procedūru mērķis ir noteikt minimālās prasības attiecībā uz novērtēšanu, uzraudzību, kontroli un ziņošanu par kapitāla pozīciju, lai vadība savlaicīgi varētu veikt visus nepieciešamos pasākumus. Sabiedrībai ir jāuztur tāds maksāspējas līmenis, kas atbilst Sabiedrības riskiem, ko tā uzņemas kā daļu no tās uzņēmējdarbības.

Sabiedrības valde ir atbildīga par sākotnēju un pastāvīgu Sabiedrības pašu kapitāla klasifikāciju līmeņos saskaņā ar Eiropas Komisijas Deleģēto regulu Nr.2015/35 un Latvijā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem. Uzraudzības laikā Sabiedrības valde jo īpaši nodrošina, ka:

1. pašu kapitāla posteņi tiek regulāri atbilstoši klasificēti;
2. pašu kapitālam nav apgrūtinājumu, ietverot, bet neaprobežojoties ar:
  - a. kompensācijas tiesības,
  - b. ierobežojumus,
  - c. izdevumus un garantijas,
  - d. Sabiedrības pašu kapitāla posteņu ieguldījumus,
  - e. darījumu vai saistīto darījumu grupas ietekmi, kam ir tāda pati ietekme kā visi punkti no a) līdz d),
  - f. darījumu ietekmi vai saistīto darījumu grupas ietekmi, kas citādi apdraud posteņa spēju atbilst pazīmēm, lai noteiktu pašu kapitāla posteņa klasifikāciju;
3. saskaņā ar līgumu, likumu vai normatīvo aktu nosacījumiem nepieciešamās vai atļautās darbības pašu kapitāla posteņa pārvaldīšanai tiek savlaicīgi uzsāktas un pabeigtas.

Uzņēmējdarbības plānošanai tiek izmantots trīs gadu periods. Sabiedrības vērtējumā 3 gadu periods ir pietiekams kapitāla plānošanas un maksāspējas vajadzību novērtējuma mērķim, jo lai arī Sabiedrībai pastāv ilgtermiņa saistības, kas izriet, piemēram, no OCTA ilgtermiņa

atbildībā, to proporcija kopējā saistību portfelī ir neliela (mūža rente ir 4.6% uz 31.12.2017, saskaņā ar Maksātspēja II vērtēšanas principiem), un uzņēmums nav pakļauts būtiskiem ilgtermiņa riskiem.

Sabiedrības pašu kapitāls 31.12.2017 sastāv no parasto akciju kapitāla, akciju emisijas uzcenojuma, saskaņošanas rezerves un subordinētajām saistībām, skat. 4. Pielikumu "S.23.01.01". Neskaitot subordinēto aizņēmumu, kas tika klasificēts kā ierobežots 1. līmeņa kapitāls un neto atliktā nodokļa aktīvu, kas tika klasificēts kā 3. līmeņa kapitāls, uz 2016. gada beigām pārējais Sabiedrības kapitāls tika klasificēts kā neierobežots 1. līmeņa kapitāls. Savukārt uz 2017. gada beigām viss pašu kapitāls tiek klasificēts kā neierobežots 1. līmeņa kapitāls, izņemot subordinēto aizdevumu, kas ir klasificēts kā ierobežots 1. līmeņa kapitāls.

Galvenās izmaiņas pašu kapitāla struktūrā 2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, bija saistītas ar nesadalītās peļņas pieaugumu un aktīvu un pasīvu attīstību, kas ietekmēja saskaņošanas rezervi, kā arī ar neto atliktā nodokļa aktīva izmaiņām. 2017. gada beigās pozīcija Neto atliktā nodokļa aktīvi ir nulle, un Sabiedrībai nākotnē nebūs šādas pozīcijas saskaņā ar jauno Latvijas Republikas likumu par Uzņēmumu ienākuma nodokli, kas pieņemts 2017. gada 28. jūlijā un stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī. Jaunais likums nosaka, ka Uzņēmumu ienākuma nodokļa likme 20% tiek piemērota tikai sadalītajai peļņai, bet paredzams, ka 0% likme tiks piemērota nesadalītajai peļņai, tāpēc atliktā nodokļa aktīvi un saistības tiek atzīti nulles apmērā. Pozīcija subordinētais aizdevums ir samazinājies, jo Sabiedrība 2017.gada decembrī atmaksāja daļu aizdevuma EUR 2 050 000 apmērā.

Uz 31.12.2017 Sabiedrības izmantojamais pašu kapitāls maksātspējas kapitāla izpildei sastādīja EUR 29 201 925. Pašu kapitāla klasifikācija līmeņos attēlota 4. Pielikumā "S.23.01.01".

Uz 31.12.2017 Sabiedrības izmantojamais pašu kapitāls Minimālās kapitāla prasības izpildei sastādīja EUR 29 201 925. Pašu kapitāla klasifikācija līmeņos attēlota 4. Pielikumā "S.23.01.01".

Pašu kapitāla, kas atspoguļots Sabiedrības Gada pārskatā, un aktīvu un pasīvu starpības atlikuma, kas tiek aprēķināts Maksātspēja II vajadzībām, atšķirības uz 31.12.2017 izskaidrotas tabulā 14.

TABULA 14. AKTĪVU UN PASĪVU STARPĪBAS ATLIKUMS

	EUR
GADA PĀRSKATĀ ATSPUGUĻOTAIS PAŠU KAPITĀLS	26 602 318
Aktīvu novērtēšanas atšķirība	-25 955 518
Tehnisko rezervju novērtēšanas atšķirība	22 634 837
Citu saistību novērtēšanas atšķirība	3 870 287
AKTĪVU UN PASĪVU STARPĪBAS ATLIKUMS	27 151 924

Detalizētu skaidrojumu par aktīvu, tehnisko rezervju un citu saistību novērtēšanas atšķirībām skatīt sadaļās D.1 "Aktīvi", D.2 "Tehniskās rezerves" un D.3 "Citas saistības".

Sabiedrībai nav pašu kapitāla pozīciju, kas atbilstu pārejas noteikumiem saskaņā ar Direktīvas 2009/138/EC punktiem 308b(9) un 308b(10).

E.2 Maksātspējas kapitāla prasība un minimālā kapitāla prasība

Sabiedrības maksātspējas kapitāla prasība un minimālā kapitāla prasība 2017.gada beigās ir attiecīgi EUR 21 994 040 un EUR 9 897 318. Maksātspējas kapitāla prasības sastāvdaļas (izmantojot standarta formulu) 2017.gada beigās ir norādītas 1. Pielikumā "S.25.01.21". Lai veiktu maksātspējas kapitāla prasības aprēķinu uz 31.12.2017 saskaņā ar standarta formulu, netika izmantoti vienkāršojumi un Sabiedrībai specifiski parametri.

Vislabākā aplēse un neto parakstītās prēmijas pārskata perioda laikā, kas izmantotas minimālās kapitāla prasības aprēķinā, ir norādītas 5. Pielikumā "S.28.01.01".

Salīdzinot maksātspējas kapitāla prasību uz 31.12.2016 (EUR 16 516 772) un 31.12.2017 (EUR 21 994 040), maksātspējas kapitāla prasība ir pieaugusi par EUR 5,5 miljoniem un galvenais šāda pieauguma virzītājs bija uzņēmējdarbības apjoma pieaugums. Kā arī maksātspējas prasības pieaugumu veicināja vienreizēja ietekme saistībā ar likumdošanas izmaiņām - atliktā nodokļa korekcija vairs netiek

aprēķināta, kā rezultātā maksātspējas kapitāla prasība palielinājās par aptuveni 17%. 2017.gada beigās efekts no zaudējumu segšanas spējas atcelšanas ir EUR 3,2 miljoni.

Uz ilgumu balstīta kapitāla vērtspapīru riska apakšmoduļa izmantošana maksātspējas kapitāla prasības aprēķinam

Sabiedrība maksātspējas kapitāla prasības aprēķināšanā neizmanto uz ilgumu balstīto vērtspapīru riska apakšmoduli.

E.3 Atšķirības starp standarta formulu un jebkādu izmantoto iekšējo modeli

Sabiedrība maksātspējas kapitāla prasības aprēķināšanā iekšējo modeli neizmanto.

E.4 Neatbilstība minimālā kapitāla prasībai un neatbilstība maksātspējas kapitāla prasībai

Pārskata perioda laikā Sabiedrība nav bijusi situācijā, kad tās izmantojamais pašu kapitāls būtu mazāks par minimālā kapitāla prasību vai maksātspējas kapitāla prasību.

E.5 Cita informācija

Visa būtiskā informācija par Sabiedrības kapitāla pārvaldību ir atspoguļota sadaļās E.1 – E.5.

Pielikumi:

1. Pielikums "S.25.01.21"
2. Pielikums "S.12.01.02"
3. Pielikums "S.17.01.02"
4. Pielikums "S.23.01.01"
5. Pielikums "S.28.01.01"
6. Pielikums "S.05.02.01"
7. Pielikums "S.02.01.02"
8. Pielikums "S.05.01.02"
9. Pielikums "S.19.01.21"

1. PIELIKUMS S.25.01.21**Maksātspējas kapitāla prasība – sabiedrībām, kas izmanto standarta formulu, tūkstošos EUR**

	Bruto maksātspējas kapitāla prasība	SĪP	Vienkāršojumi
Tirgus risks	3 224		
Darījuma partnera saistību nepildīšanas risks	3 828		
Dzīvības apdrošināšanas parakstīšanas risks	252		
Veselības apdrošināšanas parakstīšanas risks	3 204		
Nedzīvības apdrošināšanas parakstīšanas risks	15 574		
Diversifikācija	-6 553		
Nemateriālo aktīvu risks	0		
PAMATA MAKSĀTSPĒJAS KAPITĀLA PRASĪBA	19 530		

MAKSĀTSPĒJAS KAPITĀLA PRASĪBAS APRĒĶINS	
Operacionālais risks	2 464
Tehnisko rezervju zaudējumu segšanas spēja	0
Atlikto nodokļu zaudējumu segšanas spēja	0
Kapitāla prasība darījumiem, kurus veic saskaņā ar Direktīvas 2003/41/EK 4. pantu	0
MAKSĀTSPĒJAS KAPITĀLA PRASĪBA, IZŅEMOT KAPITĀLA PALIELINĀJUMU	21 994
Jau noteiktais kapitāla palielinājums	0
MAKSĀTSPĒJAS KAPITĀLA PRASĪBA	21 994
CITA INFORMĀCIJA PAR MAKSĀTSPĒJAS KAPITĀLA PRASĪBU	
KAPITĀLA PRASĪBA UZ ILGUMU BALSTĪTAM KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRU RISKA APAKŠMODULIM	0
Nosacītās maksātspējas kapitāla prasības kopsumma atlikušajai daļai	0
Nosacīto maksātspējas kapitāla prasību kopsumma norobežotajiem fondiem	0
Nosacīto maksātspējas kapitāla prasību kopsumma atbilstības korekcijas portfeļiem	0
Diversifikācijas efekti saistībā ar norobežoto fondu nosacītās maksātspējas kapitāla prasības apkopojumu 304. panta vajadzībām	0

2.PIELIKUMS S.12.01.02

Dzīvības apdrošināšanas un veselības apdrošināšanas, kas līdzinās dzīvības apdrošināšanai, tehniskās rezerves, tūkstošos EUR

	Apdrošināšana ar līdzdalību peļņā	Indeksam piesaistīta un daļām piesaistīta apdrošināšana		Cita dzīvības apdrošināšana		Mūža rente, kas rodas no nedzīvības apdrošināšanas līgumiem un attiecas uz apdrošināšanas saistībām, kuras nav veselības apdrošināšanas saistības	Pieņemtā pārapsūšana	Kopā (dzīvības apdrošināšana, izņemot veselības apdrošināšanu, tostarp daļām piesaistīta)
		Līgumi bez iespējām un garantijām	Līgumi ar iespējām vai garantijām	Līgumi bez iespējām un garantijām	Līgumi ar iespējām vai garantijām			
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒĶINĀTAS KĀ KOPUMS								
Atgūstamās kopsummas no pārapsūšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapsūšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas saistībā ar tehniskajām rezervēm, kas aprēķinātas kā kopums								
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒĶINĀTAS KĀ VISLABĀKĀS APLĒSES UN RISKĀ REZERVES SUMMA								
VISLABĀKĀ APLĒSE								
BRUTO VISLABĀKĀ APLĒSE						2 147		2 147
Atgūstamās kopsummas no pārapsūšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapsūšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas						0		0
Vislabākā aplēse mīnus atgūstamās summas no pārapsūšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapsūšanas līgumiem – kopā						2 147		2 147
RISKA REZERVE						22		22
PĀREJAS PASĀKUMA SUMMA ATTIECĪBĀ UZ TEHNISKAJĀM REZERVĒM								
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums								
Vislabākā aplēse								
Riska rezerve								
TEHNISKĀS REZERVES – KOPĀ						2 169		2 169

3. PIELIKUMS S.17.01.02

Nedzīvības apdrošināšanas tehniskās rezerves, tūkstošos EUR

	Tiešie darījumi un pieņemtā proporcionālā pārprošāšana					
	Medicīnisko izdevumu apdrošināšana	Ienākumu aizsardzības apdrošināšana	Darbinieku kompensāciju apdrošināšana	Mehāniskā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Cita mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšana	Apdrošināšana kuģniecības, aviācijas un transporta jomā
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒĶINĀTAS KĀ KOPUMS						
Atgūstamās kopsummas no pārprošāšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārprošāšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas saistībā ar tehniskajām rezervēm, kas aprēķinātas kā kopums						
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒĶINĀTAS KĀ VISLABĀKĀS APLĒSES UN RISKĀ REZERVES SUMMA						
VISLABĀKĀ APLĒSE						
Prēmiju rezerves						
Bruto	2 505	246	0	5 500	5 409	137
Atgūstamā kopsumma no pārprošāšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārprošāšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas	0	-4	0	-202	-75	32
Prēmiju rezervju neto vislabākā aplēse	2 505	250	0	5 702	5 484	106
ATLĪDZĪBU PRASĪBU REZERVES						
Bruto	1 205	337	0	9 487	3 291	608
Atgūstamā kopsumma no pārprošāšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārprošāšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas	0	100	0	2 105	170	0
Atlīdzību prasību rezervju neto vislabākā aplēse	1 205	237	0	7 382	3 121	608
VISLABĀKĀ APLĒSE KOPĀ – BRUTO	3 710	583	0	14 987	8 700	745
VISLABĀKĀ APLĒSE KOPĀ – NETO	3 710	487	0	13 084	8 605	713
RISKĀ REZERVE	240	71	0	447	588	59
PĀREJAS PASĀKUMA SUMMA ATTIECĪBĀ UZ TEHNISKAJĀM REZERVĒM						
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums						
Vislabākā aplēse						

Riska rezerve						
TEHNISKĀS REZERVES – KOPĀ						
Tehniskās rezerves – kopā	3 950	655	0	15 435	9 288	804
Atgūstamā summa no pārapirošināšanas līguma/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas – kopā	0	96	0	1 903	95	32
Tehniskās rezerves minūs atgūstamās summas no pārapirošināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem – kopā	3 950	558	0	13 531	9 193	772

Tiešie darījumi un pieņemtā proporcionālā pārapirošināšana

	Īpašuma apdrošināšana pret uguns radītiem un cita veida zaudējumiem	Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Kreditu un galvojumu apdrošināšana	Juridisko izdevumu apdrošināšana	Palīdzība	Dažādi finansiālie zaudējumi
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒKINĀTAS KĀ KOPUMS						
Atgūstamās kopsummas no pārapirošināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas saistībā ar tehniskajam rezervēm, kas aprēķinātas kā kopums						
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒKINĀTAS KĀ VISLABĀKĀS APLĒSES UN RISKĀ REZERVES SUMMA						
VISLABĀKĀ APLĒSE						
Prēmiju rezerves						
Bruto	2 746	281	711	0	186	33
Atgūstamā kopsumma no pārapirošināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas	31	-149	-79	0	-1	17
Prēmiju rezervju neto vislabākā aplēse	2 715	430	791	0	187	16
ATLĪDZĪBU PRASĪBU REZERVES						
Bruto	5 719	1 671	851	0	175	986
Atgūstamā kopsumma no pārapirošināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem pēc	1 194	10	237	0	0	749

darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas						
Atlīdzību prasību rezervju neto vislabākā aplēse	4 524	1 661	615	0	175	238
VISLABĀKĀ APLĒSE KOPĀ – BRUTO	8 465	1 952	1 563	0	360	1 019
VISLABĀKĀ APLĒSE KOPĀ – NETO	7 239	2 091	1 405	0	362	254
RISKA REZERVE	611	164	166	0	80	30
PĀREJAS PASĀKUMA SUMMA ATTIECĪBĀ UZ TEHNISKAJĀM REZERVĒM						
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums						
Vislabākā aplēse						
Riska rezerve						
TEHNISKĀS REZERVES – KOPĀ						
Tehniskās rezerves – kopā	9 076	2 116	1 729	0	440	1 049
Atgūstamā summa no pārapsūšināšanas līguma/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapsūšināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas – kopā	1 225	-139	157	0	-1	766
Tehniskās rezerves mīnus atgūstamās summas no pārapsūšināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapsūšināšanas līgumiem – kopā	7 850	2 255	1 572	0	441	283

	Pieņemtā neproporcionālā pārapsūšināšana				Nedzīvības apdrošināšanas saistības kopā
	Neproporcionālā veselības pārapsūšināšana	Neproporcionālā nelaimes gadījumu pārapsūšināšana	Neproporcionālā pārapsūšināšana kuģniecības, aviācijas un transporta jomā	Neproporcionālā īpašuma pārapsūšināšana	
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒĶINĀTAS KĀ KOPUMS					
Atgūstamās kopsummas no pārapsūšināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapsūšināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas saistībā ar tehniskajām rezervēm, kas aprēķinātas kā kopums					
TEHNISKĀS REZERVES, KAS APRĒĶINĀTAS KĀ VISLABĀKĀS APLĒSES UN RISKA REZERVES SUMMA					
VISLABĀKĀ APLĒSE					
Prēmiju rezerves					
Bruto					17 754

Atgūstamā kopsumma no pārapirošināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas					-431
Prēmiju rezervju neto vislabākā aplēse					18 186
ATLĪDZĪBU PRASĪBU REZERVES					
Bruto					24 330
Atgūstamā kopsumma no pārapirošināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas					4 565
Atlīdzību prasību rezervju neto vislabākā aplēse					19 765
VISLABĀKĀ APLĒSE KOPĀ – BRUTO					42 084
VISLABĀKĀ APLĒSE KOPĀ – NETO					37 951
RISKA REZERVE					2 456
PĀREJAS PASĀKUMA SUMMA ATTIECĪBĀ UZ TEHNISKAJĀM REZERVĒM					
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums					
Vislabākā aplēse					
Riska rezerve					
TEHNISKĀS REZERVES – KOPĀ					
Tehniskās rezerves – kopā					44 540
Atgūstamā summa no pārapirošināšanas līguma/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem pēc darījumu partnera saistību nepildīšanas dēļ gaidāmo zaudējumu korekcijas – kopā					4 134
Tehniskās rezerves minus atgūstamās summas no pārapirošināšanas/īpašam nolūkam dibinātām sabiedrībām un ierobežotas pārapirošināšanas līgumiem – kopā					40 406

4. PIELIKUMS S.23.01.01
Pašu kapitāls, tūkstošos EUR

	Kopā	1. līmenis – neierobežots	1. līmenis – ierobežots	2. līmenis	3. līmenis
PAMATA PAŠU KAPITĀLS, PIRMS VEIKTI ATSKAITĪJUMI PAR LĪDZDALĪBĀM CITĀ FINANŠU SEKTORĀ, KĀ PAREDZĒTS DELEĢĒTĀS REGULAS (ES) 2015/35 68. PANTĀ					
Parasto akciju kapitāls (ieskaitot pašu akcijas)	6 619	6 619			
Ar parasto akciju kapitālu saistītais akciju emisijas uzcelojuma konts	1 596	1 596			
Sākotnējais kapitāls, dalībnieku iemaksas vai ekvivalents pamata pašu kapitāla posteņiem savstarpējās apdrošināšanas sabiedrībām un savstarpējās apdrošināšanas tipa sabiedrībām					
Subordinētie savstarpējo apdrošināšanas dalībnieku konti					
Papildu fondi					
Priekšrocību akcijas					
Ar priekšrocību akcijām saistītais akciju emisijas uzcelojuma konts					
Saskaņošanas rezerve	18 937	18 937			
Subordinētās saistības	2 050		2 050		
Summa, kas līdzvērtīga neto atliktā nodokļa aktīvu vērtībai					
Citi pašu kapitāla posteņi, kurus kā pamata pašu kapitālu apstiprinājusi uzraudzības iestāde un kuri nav norādīti iepriekš					
TĀDS PAŠU KAPITĀLS NO FINANŠU PĀRSKATIEM, KAS NEBŪTU JĀIEKĻAUJ SASKAŅOŠANAS REZERVĒ UN KAS NEATBILST KRITĒRIJIEM, LAI TO KLASIFICĒTU KĀ "MAKSĀTSPĒJA II" PAŠU KAPITĀLU					
Tāds pašu kapitāls no finanšu pārskatiem, kas nebūtu jāiekļauj saskaņošanas rezervē un kas neatbilst kritērijiem, lai to klasificētu kā "Maksātspēja II" pašu kapitālu					
ATSKAITĪJUMI					
Atskaitījumi par līdzdalību finanšu iestādēs un kredītiestādēs					
KOPĒJAIS PAMATA PAŠU KAPITĀLS PĒC ATSKAITĪJUMIEM	29 202	27 152	2 050	0	0
PAPILDU PAŠU KAPITĀLS					
Neapmaksāts un nepieprasīts parasto akciju kapitāls, izpildāms pēc pieprasījuma					
Neapmaksāts un nepieprasīts sākotnējais kapitāls, dalībnieku iemaksas vai ekvivalents pamata pašu kapitāla posteņiem savstarpējās apdrošināšanas sabiedrībām un savstarpējās apdrošināšanas tipa sabiedrībām, izpildāms pēc pieprasījuma					
Neapmaksātas un nepieprasītas priekšrocību akcijas, izpildāmas pēc pieprasījuma					
Juridiski saistoša apņemšanās pēc pieprasījuma parakstīties uz subordinētajām saistībām un par tām maksāt					
Akreditīvi un garantijas saskaņā ar Direktīvas 2009/138/EK 96. panta 2. punktu					
Akreditīvi un garantijas, izņemot akreditīvus un garantijas saskaņā ar Direktīvas 2009/138/EK 96. panta 2. punktu					
Dalībnieku papildu ieguldījumu prasības saskaņā ar Direktīvas 2009/138/EK 96. panta 3. punkta pirmo daļu					

Dalībnieku papildu ieguldījumu prasības – izņemot dalībnieku papildu ieguldījumu prasības saskaņā ar Direktīvas 2009/138/EK 96. panta 3. punkta pirmo daļu					
Cits papildu pašu kapitāls					
PAPILDU PAŠU KAPITĀLS KOPĀ					
PIEEJAMĀIS UN IZMANTOJAMĀIS PAŠU KAPITĀLS					
Kopā pieejamais pašu kapitāls, lai izpildītu maksātspējas kapitāla prasību	29 202	27 152	2 050	0	0
Kopā pieejamais pašu kapitāls, lai izpildītu minimālā kapitāla prasību	29 202	27 152	2 050	0	
Kopā izmantojamais pašu kapitāls, lai izpildītu maksātspējas kapitāla prasību	29 202	27 152	2 050	0	0
Kopā izmantojamais pašu kapitāls, lai izpildītu minimālā kapitāla prasību	29 202	27 152	2 050	0	
MAKSĀTSPĒJAS KAPITĀLA PRASĪBA	21 994				
MINIMĀLĀ KAPITĀLA PRASĪBA	9 897				
IZMANTOJAMĀ PAŠU KAPITĀLA ATTIECĪBA PRET MAKSĀTSPĒJAS KAPITĀLA PRASĪBU	133%				
IZMANTOJAMĀ PAŠU KAPITĀLA ATTIECĪBA PRET MINIMĀLĀ KAPITĀLA PRASĪBU	295%				

SASKAŅOŠANAS REZERVE	
Aktīvu un saistību starpības atlikums	27 152
Pašu akcijas (tieši un netieši turētas)	0
Paredzamās dividendes, peļņas sadale un maksas	0
Citi pamata pašu kapitāla posteņi	8 215
Korekcija, ņemot vērā ierobežotos pašu kapitāla posteņus, attiecībā uz atbilstības korekcijas portfeļiem un norobežotajiem fondiem	0
SASKAŅOŠANAS REZERVE	18 937
SAGAI DĀMĀ PEĻŅA	
Nākotnes apdrošināšanas prēmijās ietvertā sagaidāmā peļņa (EPIFP) – dzīvības apdrošināšana	0
Nākotnes apdrošināšanas prēmijās ietvertā sagaidāmā peļņa (EPIFP) – nedzīvības apdrošināšana	3 123
NĀKOTNES APDROŠINĀŠANAS PRĒMIJĀS IETVERTĀ SAGAI DĀMĀ PEĻŅA (EPIFP) KOPĀ	3 123

5. PIELIKUMS S.28.01.01

Minimālā kapitāla prasība – tikai dzīvības vai tikai nedzīvības apdrošināšanas vai pārapirošināšanas darbība

Lineārās formulas komponents nedzīvības apdrošināšanas un pārapirošināšanas saistībām, tūkstošos EUR

Minimālā kapitāla prasība_{NL} rezultāts

9 965

	Neto (neieskaitot pārapirošināšanu/īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību) vislabākā aplēse un tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums	Neto (neieskaitot pārapirošināšanu) parakstītās prēmijas pēdējos 12 mēnešos
Medicīnisko izdevumu apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	3 710	16 072
Ienākumu aizsardzības apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	487	2 617
Darbinieku kompensāciju apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	0	0
Mehāniskā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	13 084	14 583
Cita mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	8 605	25 467
Apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana kuģniecības, aviācijas un transporta jomā	713	903
Īpašuma apdrošināšana pret uguns radītiem un cita veida zaudējumiem	7 239	18 428
Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	2 091	3 490
Kredītu un galvojumu apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	1 405	1 148
Juridisko izdevumu apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	0	0
Palīdzība un proporcionālā pārapirošināšana	362	2 859
Dažādu finansiālo zaudējumu apdrošināšana un proporcionālā pārapirošināšana	254	326
Neproporcionālā veselības pārapirošināšana	0	0
Neproporcionālā nelaimes gadījumu pārapirošināšana	0	0
Neproporcionālā pārapirošināšana kuģniecības, aviācijas un transporta jomā	0	0
Neproporcionālā īpašuma pārapirošināšana	0	0

Lineārās formulas komponents dzīvības apdrošināšanas un pārapirošināšanas saistībām, tūkstošos EUR

Minimālā kapitāla prasība_{NL} rezultāts

45

	Neto (neieskaitot pārapirošināšanu/īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību) vislabākā aplēse un tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums	Neto (neieskaitot pārapirošināšanu/īpašam nolūkam dibinātu sabiedrību) riskam pakļautais kapitāls kopā
Saistības ar līdzdalību peļņā – garantētie labumi	0	

Saistības ar līdzdalību peļņā – nākotnes diskrecionārie labumi	0	
Indeksam piesaistītas un daļām piesaistītas apdrošināšanas saistības	0	
Citas dzīvības (pār)apdrošināšanas un veselības (pār)apdrošināšanas saistības	2 147	
Riskam pakļautais kapitāls visām dzīvības (pār)apdrošināšanas saistībām kopā		0

Vispārējs minimālā kapitāla prasības aprēķins, tūkstošos EUR

Lineārā minimālā kapitāla prasība	10 010
Maksātspējas kapitāla prasība	21 994
Minimālā kapitāla prasības maksimālā vērtība	9 897
Minimālā kapitāla prasības minimālā vērtība	5 499
Kombinētā minimālā kapitāla prasība	9 897
Minimālā kapitāla prasības absolūtā minimālā vērtība	3 700
MINIMĀLĀ KAPITĀLA PRASĪBA	9 897

6. PIELIKUMS S.05.02.01**Prēmijas, atlīdzību prasības un izdevumi valstu dalījumā, tūkstošos EUR**

	Piederības valsts	Piecas lielākās valstis (pēc bruto parakstīto prēmiju summas) – nedzīvības apdrošināšanas saistības					Piecas lielākās valstis un piederības valsts kopā
PARAKSTĪTĀS PRĒMIJAS							
Bruto – tiešā apdrošināšana	88 593						88 593
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Pārapsdrošinātāju daļa	3 028						3 028
Neto	85 565						85 565
NOPELNĪTĀS PRĒMIJAS							
Bruto – tiešā apdrošināšana	81 858						81 858
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Pārapsdrošinātāju daļa	2 697						2 697
Neto	79 161						79 161
PIEKRITUŠĀS ATLĪDZĪBU PRASĪBAS							
Bruto – tiešā apdrošināšana	46 288						46 288
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Pārapsdrošinātāju daļa	2 727						2 727
Neto	43 562						43 562
CITU TEHNISKO REZERVJU PĀRMAIŅAS							
Bruto – tiešā apdrošināšana	0						0
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapsdrošināšana	0						0
Pārapsdrošinātāju daļa	0						0
Neto	0						0
RADUŠĪES IZDEVUMI	28 960						28 960
CITI IZDEVUMI							0
IZDEVUMI KOPĀ							28 960

7. PIELIKUMS S.02.01.02**Bilance, tūkstošos EUR**

AKTĪVI	Vērtība saskaņā ar "Maksātspēja II"
Nemateriālie aktīvi	0
Atliktā nodokļa aktīvi	0
Pensiju pabalstu pārpalikums	0
Pamatīdzekļi pašu lietošanai	3 670
Ieguldījumi (izņemot aktīvus, kurus tur indeksam piesaistītiem un daļām piesaistītiem līgumiem)	67 918
Īpašums (izņemot pašu lietošanai)	0
Ieguldījumi saistītajās sabiedrībās, tostarp līdzdalība	0
Kapitāla vērtspapīri	0
Kapitāla vērtspapīri – biržas sarakstā iekļauti	0
Kapitāla vērtspapīri – biržas sarakstā neiekļauti	0
Obligācijas	63 012
Valsts obligācijas	56 298
Uzņēmuma obligācijas	6 714
Strukturētās parādzīmes	0
Nodrošinātie vērtspapīri	0
Kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi	4 906
Atvasinātie instrumenti	0
Noguldījumi, izņemot naudas ekvivalentus	0
Citi ieguldījumi	0
Aktīvi, kurus tur indeksam piesaistītiem un daļām piesaistītiem līgumiem	0
Aizdevumi un hipotēkas	0
Aizdevumi ar polises nodrošinājumu	0
Aizdevumi un hipotēkas fiziskām personām	0
Citi aizdevumi un hipotēkas	0
No pārāpdrošināšanas līgumiem atgūstamās summas:	4 134
Nedzīvības apdrošināšana un veselības apdrošināšana, kas līdzinās nedzīvības apdrošināšanai	4 134
Nedzīvības apdrošināšana, izņemot veselības apdrošināšanu	4 134
Veselības apdrošināšana, kas līdzinās nedzīvības apdrošināšanai	0
Dzīvības apdrošināšana un veselības apdrošināšana, kas līdzinās dzīvības apdrošināšanai, izņemot veselības apdrošināšanu un indeksam piesaistītu un daļām piesaistītu apdrošināšanu	0
Veselības apdrošināšana, kas līdzinās dzīvības apdrošināšanai	0
Dzīvības apdrošināšana, izņemot veselības apdrošināšanu un indeksam piesaistītu un daļām piesaistītu apdrošināšanu	0
Indeksam piesaistīta un daļām piesaistīta dzīvības apdrošināšana	0
Noguldījumi pie cedentiem	0
Apdrošināšanas un starpnieku debitoru parādi	1 521
Pārāpdrošināšanas debitoru parādi	0

Debitoru parādi (tirdzniecība, ne apdrošināšana)	935
Pašu akcijas (tieši turētas)	0
Summas, kas jāmaksā saistībā ar pašu kapitāla posteņiem vai sākotnējo kapitālu un kas ir pieprasītas, bet vēl nav iemaksātas	0
Nauda un naudas ekvivalenti	4 112
Jebkuri citi aktīvi, kas nav atspoguļoti citur	550
AKTĪVI KOPĀ	82 840
SAISTĪBAS	
Tehniskās rezerves – nedzīvības apdrošināšana	44 540
Tehniskās rezerves – nedzīvības apdrošināšana (izņemot veselības apdrošināšanu)	39 935
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums	0
Vislabākā aplēse	37 792
Riskā rezerve	2 144
Tehniskās rezerves – veselības apdrošināšana (līdzinās nedzīvības apdrošināšanai)	4 605
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums	0
Vislabākā aplēse	4 293
Riskā rezerve	312
Tehniskās rezerves – dzīvības apdrošināšana (izņemot indeksam piesaistītu un daļām piesaistītu apdrošināšanu)	2 169
Tehniskās rezerves – veselības apdrošināšana (līdzinās dzīvības apdrošināšanai)	0
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums	0
Vislabākā aplēse	0
Riskā rezerve	0
Tehniskās rezerves – dzīvības apdrošināšana (izņemot veselības apdrošināšanu un indeksam piesaistītu un daļām piesaistītu apdrošināšanu)	2 169
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums	0
Vislabākā aplēse	2 147
Riskā rezerve	22
Tehniskās rezerves – indeksam piesaistīta un daļām piesaistīta apdrošināšana	0
Tehniskās rezerves, kas aprēķinātas kā kopums	0
Vislabākā aplēse	0
Riskā rezerve	0
Iespējamās saistības	0
Rezerves, izņemot tehniskās rezerves	594
Pensiju pabalstu saistības	0
Pārāpdrošinātāju noguldījumi	0
Atliktā nodokļa saistības	0
Atvasinātie instrumenti	0
Parādi kredītiestādēm	0
Finanšu saistības, izņemot parādus kredītiestādēm	0
Apdrošināšanas un starpnieku kreditoru parādi	1 648

Pārāpdrošināšanas kreditoru parādi	221
Kreditoru parādi (tirdzniecība, ne apdrošināšana)	2 146
Subordinētās saistības	2 050
Pamata pašu kapitālā neiekļautās subordinētās saistības	0
Pamata pašu kapitālā iekļautās subordinētās saistības	2 050
Jebkuras citas saistības, kas nav atspoguļotas citur	2 320
SAISTĪBAS KOPĀ	55 688
AKTĪVU UN SAISTĪBU STARPĪBAS ATLIKUMS	27 152

8. PIELIKUMS S.05.01.02
Prēmijas, atlīdzību prasības un izdevumi darījumdarbības virzienu dalījumā, tūkstošos EUR

	Darījumdarbības virziens: nedzīvības apdrošināšanas un pārapdrošināšanas saistības (tiešie darījumi un pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana)								
	Medicīnisko izdevumu apdrošināšana	Ienākumu aizsardzības apdrošināšana	Darbinieku kompensāciju apdrošināšana	Mehāniskā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Cita mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšana	Apdrošināšana kuģniecības, aviācijas un transporta jomā	Īpašuma apdrošināšana pret uguns radītiem un cita veida zaudējumiem	Vispārējās civiltiesiskās atbildības apdrošināšana	Kredītu un galvojumu apdrošināšana
PARAKSTĪTĀS PRĒMIJAS									
Bruto – tiešā apdrošināšana	16 072	2 647	0	15 000	26 016	960	19 483	3 734	1 713
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pārapdrošinātāju daļa	0	30	0	417	548	57	1 055	244	565
Neto	16 072	2 617	0	14 583	25 467	903	18 428	3 490	1 148
NOPELNĪTĀS PRĒMIJAS									
Bruto – tiešā apdrošināšana	15 098	2 192	0	12 502	24 352	944	19 016	3 542	1 198
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pārapdrošinātāju daļa	0	30	0	405	455	58	972	243	417
Neto	15 098	2 162	0	12 098	23 897	886	18 044	3 298	781
PIEKRITUŠĀS ATLĪDZĪBU PRASĪBAS									
Bruto – tiešā apdrošināšana	9 951	811	0	8 749	15 293	13	9 577	336	483
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pārapdrošinātāju daļa	0	100	0	-8	399	0	1 328	10	128
Neto	9 951	711	0	8 758	14 895	13	8 249	326	355
CITU TEHNISKO REZERVJU PĀRMAIŅAS									
Bruto – tiešā apdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pārapdrošinātāju daļa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neto	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RADUŠĪES IZDEVUMI	3 828	1 067	0	4 145	8 845	375	7 306	1 329	358

	Darījumdarbības virziens: nedzīvības apdrošināšanas un pārapdrošināšanas saistības (tiešie darījumi un pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana)			Darījumdarbības virziens: pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana				Kopā
	Juridisko izdevumu apdrošināšana	Palīdzība	Dažādi finansiālie zaudējumi	Veselība	Nelaiemes gadījumi	Kuģniecība, aviācija un transports	Īpašums	
PARAKSTĪTĀS PRĒMIJAS								
Bruto – tiešā apdrošināšana	0	2 864	432					88 922
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Pārapdrošinātāju daļa	0	5	106					3 028
Neto	0	2 859	326					85 894
NOPELNĪTĀS PRĒMIJAS								
Bruto – tiešā apdrošināšana	0	2 848	438					82 132
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Pārapdrošinātāju daļa	0	5	112					2 697
Neto	0	2 843	326					79 434
PIEKRITUŠĀS ATLĪDZĪBU PRASĪBAS								
Bruto – tiešā apdrošināšana	0	569	1 440					47 223
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Pārapdrošinātāju daļa	0	0	770					2 727
Neto	0	569	670					44 496
CITU TEHNISKO REZERVJU PĀRMAIŅAS								
Bruto – tiešā apdrošināšana	0	0	0					0
Bruto – pieņemtā proporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Bruto – pieņemtā neproporcionālā pārapdrošināšana	0	0	0					0
Pārapdrošinātāju daļa	0	0	0					0
Neto	0	0	0					0
RADUŠĪES IZDEVUMI	0	1 715	89					29 058
CITI IZDEVUMI								0
IZDEVUMI KOPĀ								29 058

9. PIELIKUMS S.19.01.21**Nedzīvības apdrošināšanas atlīdzību prasības****Nedzīvības apdrošināšana kopā, ieskaitot mūža rentes atlīdzības****Pēc nelaimes gadījuma gada****Bruto samaksātās atlīdzību prasības (nekumulatīvi), tūkstošos EUR****ATTĪSTĪBAS GADS**

GADS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	Kārtējā gadā	Gadu summa (kumulatīvi)	
PIRMS											101	101	101	
2008	33 376	6 282	284	240	332	41	15	33	31	18		18	40 653	
2009	27 355	5 789	320	381	51	144	149	492	635			635	35 316	
2010	17 501	3 759	111	47	1 227	66	-22	-18				-18	22 670	
2011	18 716	3 260	247	419	27	126	3					3	22 799	
2012	18 364	3 605	347	92	4	92						92	22 504	
2013	18 813	4 614	225	201	265							265	24 117	
2014	20 151	6 764	3 232	447								447	30 593	
2015	26 539	5 039	579									579	32 157	
2016	32 092	5 623										5 623	37 715	
2017	35 646											35 646	35 646	
												KOPĀ	43 390	304 270

Atlīdzību prasību rezerves nediskontēta vislabākā bruto aplēse , tūkstošos EUR**ATTĪSTĪBAS GADS**

GADS	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	Gada beigas (diskontēti dati)	
PIRMS											2 656	2 619	
2008									541	581		536	
2009								1 155	570			551	
2010							49	45				45	
2011						191	273					267	
2012					472	63						63	
2013				1 241	591							587	
2014			1 894	1 038								1 016	
2015		3 117	2 147									2 039	
2016	11 113	2 927										2 914	
2017	15 826											15 839	
												KOPĀ	26 477